SOĞUK SABUN

NİHAT GENÇ

İLETİŞİM

NİHAT GENÇ • Soğuk Sabun

NİHAT GENÇ 1956'da Trabzon'da doğdu. Diğer eserleri: *Ofli Hoca*, *Şeriatta Ayıp Yoktur* (hikâye), *Bu Çağın Soylusu* (roman), *Dün Korkusu* (roman), *Dar Alanda Tufan* (roman), *Soğuk Sabun* (roman), *Kompile Hikâyeler* (deneme), *One Man Show* (oyun), Köpekleşmenin Tarihi (deneme), *Modern Çağın Canileri* (deneme).

Mitos Yayınları, 1994 (1 baskı)

İletişim Yayınları 562 • Çağdaş Türkçe Edebiyat 81
ISBN 975-470-741-3
© 1999 İletişim Yayıncılık A. Ş.
1. BASKI 1999, İstanbul (1000 adet)
2. BASKI 2000, İstanbul (500 adet)

KAPAK Fatoş Gencosman
KAPAK DESENİ Francisco di Goya'nın *Desastre* (Yıkım) adlı gravür dizisinin 22'ncisi *Tanto y más*'dan (Bu Kadar ve Daha Çok) detay.
KAPAK FİLMİ Diacan Grafik
DİZGİ Maraton Dizgievi
UYGULAMA Hüsnü Abbas
DÜZELTİ Seçkin Oktay
MONTAJ Şahin Eyilmez
KAPAK BASKISI Sena Ofset
İÇ BASKI ve CİLT Şefik Matbaası

İletişim Yayınları
Klodfarer Cad. İletişim Han No. 7 Cağaloğlu 34400 İstanbul
Tel: 212.516 22 60-61-62 • Fax: 212.516 12 58
e-mail: iletisim@iletisim.com.tr • web: www.iletisim.com.tr

NİHAT GENÇ

Soğuk Sabun

iletişim

Bosna'ya sahip çıkanlara

Kargalar açık pencerelerden girer, saat, bilezik, mücevher çalardı. Değerli bir şeydi çalınan, bunu anlayabiliyor insan, ama bir de açık pencerelerden girip sabun çalardı kargalar; bunu bilebilecek miyiz: neden kargalar sabun çalardı?

"Bir Osmanlı filosunun Sumatra Seferi. Kitaplarımızda yok denecek kadar az ve karanlık kalan bu oldukça büyük vaka için kayıtlarımızda elliyi bulur güzel vesikalar görülür. Vakayı Avrupalılar da biliyorsa da bildikleri çok eksik ve yanlıştır. Şimdi bizimkilerle onlarınkini yanyana koyarak eksiklerini tamamlayalım, yanlışlarını düzeltelim, vakayı doğruca öğrenelim. İlkin Avrupalılar'ın rivayetlerini yazalım. Türkiye'ye gelen Açe (Sumatra) sefareti, Açe'nin kuvvetlenmeye başladığı on altıncı asır içinde adını bilmediğimiz sultanlarından biri, bütün Müslümanların reisi, yani Türkiye sultanına kendi varlığını bildirmenin artık çağı geldiğini gördü. Bunun üzerine en büyük gemilerinden birini başlıca mahsulü olan karabiber ile yükleterek, en büyük efendiye biat ve itaatini göstermek üzere piş-keş gönderdi. Bazıları sultanın kendisinin bu seyahati ettiğini, başkaları da memleketin zengin aya-

nından bir sefaret heyeti gönderdiğini rivayet ediyorlar. O günlerde İstanbul'da Sumatra'yı duyan, nerede olduğunu bilen yok idi. Elçiler İstanbul'a vardıklarında her ne kadar paralarıyla yatacak bir yer edinebilmişlerse de sultanın huzuruna çıkmalarını arz için bu işlere bakan memurların gönüllerini etmeye uzun uzadıya çalışmaları boşa çıktı. İşte böylece İstanbul'da bir veya iki yıl kaldılar, yanlarındaki paraları da bittiğinden yiyecek-içecek tedariki için yavaş yavaş biberlerini satmaya başladılar. Ne ise, kısmet böyle imiş. Bir cuma günü sultan camiden sarayına giderken, birçok itibarlı seyirci arasında, bizim Açelileri gördü. Kılık ve kıyafetleri sultanın gözüne ilişti. Açeliler artık muradlarına erdiklerinden dolayı... (..) Böyle büyük bir ziyaret için elverişli üst ve başları kalmadığından ve beraberce getirdikleri bir gemi yükü biberden ancak biraz kaldığından çok sıkıldılar, utandılar. Sultanın huzuruna çıktıklarında Açe Sultanlığı üzerine malumat verdiler. Sultanlarının ilk vergisi olmak üzere bir gemi yükü biber getirmişlerse de, yiyecek-içecek tedariki için bu biberi satıp para edinmek zorunda kaldıkları için, şimdi ancak bunun bir örneği olarak bir çupa kadar ellerinde kaldığını ve bu kadar takdim edebildiklerini arz eylediler. Sultan bunların getirdiklerini seve seve kabul büyüklüğünü gösterdi. Açe'nin halinden, İstanbul'a ne kadar uzak olduğundan, yolda uğradıkları zorluk, çektikleri sıkıntıdan, şundan bundan söz etmelerini, malumat vermelerini istedi..(..) Sonra sultan bunlara karşılık olarak bir büyük top hediye verilmesini emretti... Ve yine bunların dilekleri üzerine Açe'de olmayan ve bilinmeyen, her türlü sınıftan, birçok sanat ustası gön-

derilmesini, o ustaların öğretmelerini... orada buyurdu... Mevlüt günü Osmanlı Sultanı bu yeni tebaasının öyle her yıl vergi ve elçi göndermeleri sıkıntısına ve o kadar ırak yoldan gelip gitmeleri zorluğuna düşmelerini hoş görmedi. Bunu üzerine haydi, siz benim reayam olduğunuzu göstermek üzere vereceğiniz vergiyi din ve peygamber yolunda sevablı, hayırlı yerlere harc ediniz. Peygamberimizin doğduğu günde, Açeliler, şenlikler yapsınlar, işte verginiz bu olsun.. demiş.." (Diğer yazıda, yirminci yüzyıl başlarında Sumatra'ya giden bir elçinin, orada Türk mezarlarını gördüğünü.. köyün birinde kendilerine 'Biz Türküz' diyen ve neyin nesi oldukları konusunda hiçbir şey bilmeyen insanlarla konuştuğunu söylüyor.)

Ulus'ta Opera Binası önünde buluşacağız. Başını göğsüme yasla vatanım, son işim bu. Kurtulmanın tek yolu ülkeyi terk etmek. En hızlı arkadaşlarımız master, doktora çalışmalarını bahane edip tüydüler, yirmi yılı kim göze alabilir, ne diyebilirim, kimseyi suçlayamam. Bu benim meselem, çünkü bu vatan benim. Bir militan, onurunu bilinciyle, bilincini bilekleriyle düzenler, o bir toplumcu yönetmendir, oturduğu binaya dinamit koyarken de. Güneşin geceyi acımasız bir kızgınlıkla yaktığını hissettiğiniz gün, siz de bir militansınız, güneş, bin yıldır bu toprakların gecelerini kızgınlıkla yakıyor. Vakit yaklaşıyor. Bütün işim, üç dört kişiyi öldürmüş, (ayrıntıları bütün gazeteler yazıyor) bizden bir arkadaşı, İran sınırına götürüp, koyun yüklü kamyonlardan birine yerleştirmek. Geride bir tek İsmail kalıyor, onun mahkemesi henüz bitmedi. İki kişi hem tehlikeli olur, hem de aptallık, İsmail beni bekleyecek,

dönersem... Bunu kaç seferdir başarıyla uyguladım. Ancak şimdi, İhtilal dolayısıyla şehir giriş çıkışları polisler tarafından tutuldu. Bir de, yoruldum artık kardeşim. Bir de, terminallere resimler asıldı. Polislerin ellerindeki kataloglarda isim listeleri hazırlandı. Devam etmek çok zor, bekleme beni İsmail. Aslında bu işi de almam gerekmezdi. Mecburdum. Çünkü arkadaşlarımın içinde temiz olan yalnız benim. Üç yıl öncesinden bir yalancı şahitliğim var, hepsi bu. İşten sayılmaz. Bir tarih asistanı vurmuş bizimkiler, olay yerinde olmadığım halde, ordaymışım gibi ifade verip, bizimkilerin suçunu hafiflettim. Her biri otuz yıl ceza almış arkadaşların yanında bu çok hafif bir elbise. Düşüncesi bile değmez, gülüyorlar şimdi bana. Polisin eline düştüğümde, nasılca uygun bir suç bulur. Bu kadar temiz kaldığıma ben şaşıyorum, polisin kalbi nasıl dayansın. Lanet şehir, inşallah hepsi geberir, ortalık durulana kadar... Yok yere bir on beş yıl yerim. Boş yere. Konsey, kaçıracağım arkadaşın idam kararını çoktan onayladı. Yakalandığı günün gecesi infaz edilecek, hemen o gece. Yani sonu yok bu yolun. Şans hiç yok. Rusya hepten kapalı, Yunanistan hiç almaz bizi, Pir Sultan olsak, şahımız kaldı deriz, onu da devirdiler geçen yıl, İran burdan karışık. Bu ne demektir, çıkış yok, düşünecek zaman yok. Ve gerçek bir arkadaşa, kendisiyle uluorta tartışmaya son veren gözü pek bir adama ihtiyacımız var. Gök mavisi bir suç, yirmi dört saat soluk almadan çalışan çepçevre bir dinginliktir. İstediğini yap, ömrünü yasaları düşünerek geçirme. Ey vatan, gözyaşların dinsin, kaçıyoruz şimdi biz. Dün gece bizim çocuklardan biri daha yakayı ele verdi. İşimiz bitik. Kırmızı ce-

ketliler pek sever gece yolculuğunu, 'kimlikleriniz beyler.' Yeni çıkmış ekmeğin arasına tereyağ gibi, karanlığın içine eriyip yayılacağız. Kırmızı ceketliler yüzlerce otobüs içinde hamurcunun burun pisliğini arayacak.

Buluşma yerinde beklemeye başladım. Robert De Niro tipinde bir adam bekliyorum. Patates kafalı korkak bir adam geldi. Aylarca uyumamış bir suratı var. Biz işimize bakalım. Koluma girdi, bu deli soğukta terliyor. 'Korkma bizi ele geçiremeyecekler' dedim. Yüzyıldır durmaksızın yürüyen bir hali var. Terminale yürüdük. Yolcu otobüsleri, bir denizaltına binip, suyun altından görünmeden, sessizce kaçacağız. Kolumda titriyor. Titremesini dindirmek için daha sıkı sarıldı. Yararı yok. Kardiyografi makinesi gibi kaydetmeye başladım titremeleri. Kayıt makinesinde ibrenin ucu, her araba geçtiğinde ileri fırlıyor. En sert, en delikanlı tarafımı çıkarmak zorundayım, ne kaldıysa 'Sen ilk değilsin' dedim, 'kaçtır götürüyorum'. Kulağıma fısıldadı, büyük suçunu, korkudan öldürdü beni, 'kimlik çok sakat' dedi, daha aptalca bir şey olamaz. 'Nesi sakat' dedim. 'Soğuk damga tutmuyor, resimde başka, dışında başka.' 'Resim sağlam mı?' dedim 'Sağlam' dedi, 'kendi resmim.' Nasıl sakat olur, çıldırtacaksın beni, Türk el sanatlarının en usta çocukları bizde çalışıyor, yüzlerce kimlik süslüyor bu çocuklar, nasıl olur. 'Aceleye geldi,' dedi.

Terminalin girişinde bir arama var. Polisler bütün giriş çıkışları kesmiş. Kaçacak delik yok, Çepçevre bahar içindeyiz. Bir tek şansızım, gökten bir el uzanıp bizi çekebilir. Göklere de şöyle bir bakmıyor değil insan, pek kararsız gökler, annemi gördüm mutfakta, yine

benim için bir şeyler hazırlıyor, gecenin bir vakti yine hangi yoldan gelmişsem aceleyle, dertlenerek, dualar okuyor, o da istemiyor ama, duaların içine belalar döküyor, belalarla dövüyor beni. Olan oldu. Robert De Niro, kaskatı yere düştü, heykel gibi. Sıtmalı bir titreme. Bu tescilli bir felaket. Kaçmalı mıyım şimdi. Şuna bak, sara geçirmek için, yüzlerce polisin ortası, aranmakla bulunmaz bir yer. Polisler başımıza toplandı. İçlerinden biri çenesini tuttu, diğeri ellerini. Al!ah'ın belası, şimdi seni ne yapayım. Elinde telsizle bir polis yaklaştı. Çok korktuğumu anladı. İşim bitti. 'Korkma geçer' dedi, kimliğime baktı. Gökten bir el uzanmıştı. Ya da annemin duası. Robert De Niro'nun annesi yok, hali çok acıklı. Çırpınıp duruyor. Birden sakinleşti. Başına toplanan polislere yattığı yerden, gözlerini arkaya kaydırarak, aptallığına doya doya bakındı. Haline şükredeceğine, hüngür hüngür ağlamaya başladı. Böyle sahnelerle karşılaşmaktan bıktım.

Polis, öylesine ayaküstü konuştu benimle. 'Nereye yolculuk' dedi, Trabzon'a dedim, ilgisi yok, şimdi ayaküstü, Erzurum'un neresi gibi,ayrıntılı gelebilecek sorulara cevap vermek için o an uydurdum Trabzon'u. Bu yalan yüzünden hayatımızın güzergâhı değişmek zorunda. Bir müddet sonra polisler hiçbir şey demeden yanımızdan ayrıldılar, doğrusu inanılmaz bir soğukkanlılık sınavıydı.

Bu adamın saralı olduğunu bilmiyordum, ayrı ayrı koltuklarda bilet almalıyım. Yanyana bilet yokmuş derim. Gişenin önünde bu düşüncelerle şimdi ben sara geçireceğim. Kendine gel, bu saatten sonra kiminle dans ediyorsun, adama bak, şuracıkta, boğar seni. Biz,

çıkabilecek her türlü tehlikenin masraflarını peşin peşin ödedik, geri dönüş yok, boşuna terleme. Tüfek omzaaaa!

Yanyana iki bilet denizaltına. Karayolu bok dolu kanalizasyon çorbası. Kuduz için su ne ise, yüzümüze şöyle bir bakan herkes öyle. İnsanlar küçük mutluluk dedikleri şeylerle, yani eften püften gündelik ıvır zıvırlarla sürümden kazanmaya çalışıyorlar, oysa aşk bedelini ödeyemeceğimiz kadar pahalıdır, beladır, herkes alamaz ondan. Bakın insanlar biz katiliz, bulun bizi. Her yüz, elektrik akımı, gözlerimize çarpılarak geri dönüyor. Bunu nasıl anlatmalı, sürekli bir epilepsi. Robert De Niro, yorgun metal yığınları gibi. Pencere kıyısına gömüldü. Ve ne çabuk uzaklardaki ışıkların bahçıvanlığına soyunuverdi. Hiçbir ışık onu bu beladan kurtaramaz. Bu ışıklar... Hangi seferden geliyor. Bu otobüs, daha önce başka bir seferden camdaki kristal buz şekiller çok kirli. Koltuk başlığındaki iyi yolculuklar yazısı. Zor açılan küllük. Ayakların sığmadığı koltuk arası. Unutmayın emi, sade ve mutlu görünmeliyiz. Yok tek teselli, ne gülüşte, ne bakışta. Yan koltuktaki ihtiyarın yüzünü inceledi, öylesine. Ben de ihtiyarın elinde ufalanıp, sakallarına dökülen mısır ekmeğini... Eh yaşça kıdemli olan mısır ekmeği. İnsanoğlunun tanıdığı en eski en verimli bitki. Seni Latin Amerika'dan Trabzon'a kim getirdi, seni çocukluğumun tarlalarına kim ekti, seni akşamüstleri dağların kucağına kim koydu, kurban olurum sana. Bir müddet de, ayakları arasına sıkışmış naylon paketin üstüne düştü gözlerimiz. Çıt yok... Tek teli kalmış düğme gibi, düşüyor gözlerimiz. Paketin üstünde nice yıllara

yazıyor. Şoför, etap etap geçiyor diğer otobüsleri. Avlu avlu açılıyor gözlerimiz, kayıyoruz, hayalden hayale. Pencere perdesinin üstünde, nasılsa bir tel parçası. Dilimin ucuyla parmağımı ıslatıp o teli tutturmayı isterdim, tutkal gibi güçlü olan onun tükürüğü, o yapsın. Hiç görmedi teli. Nasıl görmez. Araba viraj alırken, şarampole düşerken, kalkarken, tel sallandı durdu, düşmedi. Böyle bir tel seyreder ömrümüz, beyhude konuşmaya başlar, dünyayı dar eder, ölümden beter eder, avluda esas duruşa geçersin, bu teller meşhur eder nesneyi zihnimizde, zekânla çapkınca bir ilişki kurar, iraden parçalanmak korkusuyla nereye, hayalleriniz götünü kurtarmak için, ölümünüzde uzmanlaşmayı dener, tanjant, sinüs, kosinüs, anlamam ya, parmak uçlarından o an'a, arsenik bulaşır. Kıyamet böyle kopar. Bedenlerimiz havada uçuşan zaman zerrecikleri arsenikten, zihnimiz neyi kurtarsın, organlarımız ağulanıyor, düz ve sert ve uluorta bir imha savaşı ne delikanlıca bir şeydir yanında. Hayatınıza sulanan cesaretiniz, ipliksi bir solucandır. Bir avlu daha. Tarihiniz kahramanınızı emmeye gelir. Bir avlu daha, hangi Tanrı bekliyor seni, başka bir dinin çalışma kampında.

İşte böyle, kamptan bir türlü tüyemeyen düşüncelerden kurtulmak için, 'nasıl gidiyor' dedim. 'Ne manyak adamsın' dedi. Üstüme soğuk sular döküldü. 'Neden' dedim, 'Ne güzel Erzurum'a gidiyorduk' dedi. Ne temiz bir suçlama. Beni telden, dertten kurtardı, şimdi bin ciltlik savunma yapar, kendime gelirim. Erzurum'da bir çifte minareyi bilirim o da kitaptan bir de Gölbaşında kerhaneyi bilirim, o da yurttaki çocuklardan, dedim. Eskisi gibi, sustu. Durdu. Perdenin kena-

rında tel... Boğazımı dişledi. Sürekli o bölgede, volta attı, akrep. Allah'ın belası adam, böyle suskun kadınlardan hoşlanmam ben. Beş dakika bir kadınla konuşsam, en az on kere karşımda saçlarını çözüp bağlamalı. Allah kahretsin seni, nihai amacı kurtulmak olan bir Tanrı. Sağalmak uğruna, ruhu bit pisliği... Olanları anlamıyor musun, her şeyin benim, koca bir milyonluk ordumuz, yüz binlerce polisimiz peşinde. Lanet adam, tanımadığım suçlar adına, böğrüme kramplar giriyor, konuş. Kısa boylu, bıyıklı muavin yanımıza geldi, havalandırmanın üst kapağını açtı... 'Hücrede,' dedi... 'Ayin... Koro... Çok sesli koro'...

'Düşünce bile yok oluyor bir müddet sonra'... 'Birden dışarı çıkınca, bir yıl sonra... Dışarısı kaya gibi çarpıyor. Görünmeyen bir saldırı, gövdemden beni geriye itiyor. İşte o zaman korkmaya başladım. Dışarıda ilk yaptığım iş, tuvalete saklanıp hıçkırarak ağlamak oldu. 'Ah, evet, bilinçaltına iki bilet. Neler anlattı saatlerce. Öz yaşam öyküm amatörce kaldı, kendimi basit buldum, iç organlarımızın çürüdüğünü hissettim, bir yıl hücrede kalmış bu adamın yanında. Zihnim kaya adında bir kelimenin içine gömülü, işte çıkamıyorsun, reçinenin içinde böcek, düşmekte olduğunuz mezar. Kelimelerin kemikleri saklı orda. Mitolojik, efsanevi, Latince ve hepsinin boynunda çan asılı kargaları kanatlarından yakalayın. Bu mezarda maskeli soygunu ben yapmalıyım, ülkemi, Tanrıyı çalarak, sahici kelimelerin kemikleriyle, bir daha yapamam. İsa'yı geri istiyorum, şimdi. Soysuz bir Tanrı'nın çocuğu, beni aldatma, köle yapma, çaresiz bırakma, bir bit gibi kırma. Maskesiz, mineral bir kıvılcım istiyorum, asırların

omuriliğimize gizlenmiş ruhu, dizlerimizdeki derman, kirpiklerimizdeki sim, bire sonsuz bahse girerek ödümü kopartmayın, buralarda olmalı Tanrım, biraz daha deşmeliyim, burda bir yerde gömülü, eminim. Ancak, konuşmayan bir gölgeyle barışabilir insan, psikiyatristler için sağlıklı insan, meydandaki heykeldir, soğukkanlı, tunçtan, mermerden. Ne desen, kendini suçlayan bir konuşma olacak, hayıırr, mevzilenmek, ateş etmek için yer bulamamaktır bunun adı.. Allah'ın cezası adam, bir kelime konuşup susma.. Her kelimenin bedelini ödüyorum burda. Konuş. Ya bu beden dinamit gibi patlar ya da dinamit bedeni uçurur. Allah için yapmak zorundayım. Orada tanıdım bu düşünceleri, bir dost değildiler, ayakta kalmam için gelmiştiler. Çakmağı çıkartıp, perdenin ucuna asılı teli yakıverdim. Bu işi zihnimde bir dinamitle yaptım. İnsan bu kadar değer verdiği bir yaratığı neden ortadan kaldırmak ister. O yaratık çok şey öğretiyordu, yalan, o yaratık acıdı, suçlu gösterdi... Zevkle yakmalıyım. Bir gün beni de böyle mutlulukla yaksınlar.

'Ne yapıyorsun' dedi. 'Hiiçç, şu teli yakıyorum.' 'Ne manyak adamsın' dedi. Ne sanıyor kendini bu patates suratlı adam. Ne sanıyor, şu hastane kapıcısı, hastane lavabosundan yarım kalıp sabunları çalıp mahallede kocakarılara veren, verirken onlara çimdik atan, bu ülke benim, teli de kaybederim, iyi yolculuklar yazısını da eritirim, nice yıllara yazısını da.. İhtiyarın sakallarını da.. kirpiklerimi de.. Dehşetle irkildim. Bir flaş patlayıverdi. Burun kıllarını kestirmemiş... Ürkerek, titredim. Neden kestirmemiş. Vakit mi bulamamış. Böyle kuyruk gibi. Neyin kuyruğu.. Kara bir deniz böceği

oynuyor orda. Nefes aldıkça kuyruk kımıldıyor. Gözümü kaçıramıyorum. Burun deliğinin üstünde tümsek. Konuştukça yer değiştiriyor. Denizböceğinin odası. Hareket ediyor içerde. Tutsam şu kuyruğu, çekip alsam, nasıl alabilirim. Otobüsün en yanlışı bu böcek, dört yüz milyon yaşında. Senin adın ne? Sahici adın? Latince ve zor okunur bir isim bekliyordum, 'Yüzbaşı' dedi.. Gardiyanlar Yüzbaşı diyormuş.. Ad sorulmaz biliyorum. ben böceğe sormuştum.. Adını sorduğum için, 'ne manyak adamsın' dedi.. Acaba Yüzbaşı, şu suratını hangi taşla parçalasam. Gözlerinin altı, uçuk, ispirto, mısır ekmeği çok yiyen insanların tabanları... Dudaklarının içi, sidik sarısı. Dayanamayacağım. İşi şakaya vurup, hani el kol şakası. İşte şakadan burnunu sıkıversem. Sıkıca, hani seviyormuş gibi. Neşeli, samimi bir an yakalamalı. Bu böceği çıkartmalı hücresinden. Ekmeğin içi, koltukaltları, her yer bu böceğin istilası altında. Bu servet hangi ülkeden miras kaldı, bütün günüm bu yaratıkla mı geçecek? Kendimle ilişkili kanarya tüylü bir duygu yok mu, uzanıp okşasam. işte, orda, yine kımıldıyor. Nereden buluyor bu enerjiyi. Proteinlerin değeri, karbonhidratlardan çok. Bitkileri, mısırları önce hayvanlar yiyor, ne yiyor, bu hayvan orda, sonra onları enerjiye dönüştürüyor, sonra düşünceye, sonra hayvanları biz yiyoruz, peki güneşin bu bitkilerdeki payı... Hayvanlar bu paydan yüzde üç beş alır, biz de hayvanlardan yüzde bir.. Devlet ışığını böyle buluyor. Bütün enerjisini tehditini yemekle tüketiyor. Sigarasını yakarken, yakıversem. Kuyruğu yanar düşüncenin. Kuyruğu yanınca daha içeri kaçarsa, yüz milyon yıl önceye, orada da yanarsa.. Kibirli bir tilki

olsam, bir kâğıt mendil, peçete, burnunda bir şey kalmış, siliver desem. Yalan söyleme, bu böceği silmeyeceksin, seviyorsun, dilini uzatıp işte kuyruğunu yalacaksın. Buraya niçin geldin? Bütün arkadaşların öldü, diğerleri içerde. Birkaçı kaçtı. Eli temiz olan, hayatı henüz mahvolmamış olan bir tek sensin.

Savaş, elimi kana bulamadan bitecek diye ödüm kopuyor. Otobüsün camına vuruyor, dışarıda ne güzel yağmur yağıyor. Ağzıma şeker tadı veriyor. Çokta sıkışmıştım, canım tarlalara işemek istiyor. Ya ajan diyecekler ardımdan, ya da sattı, ya da böcekle imam nikâhıyla evlendi. Konuşma vakti geldi, dereler gibi.

Sarasının üstüne, bir de basuru varmış. Askerler sırayla tuvalete götürüyorlarmış mahkûm hastaları. Arkadaşıyla anlaşmış. Kimin idamı kesinleşirse, önce o deneyecek kaçmayı. Basur hastalarının bağırsaklarına, kıçından iki metre gazlı bez sokulurmuş. Arkadaşı önden tuvalete gidip, gazlı bezi çıkarıp, tuvaletin deliğine atmış. Peşinden Yüzbaşı giriyor. O da gazlı bezini çıkarıyor. Anlatırken, usulca ben de çıkardım gazlı bezimi. Gazlı bezi kontrol ediyor, koptuğunu görüyor. İkisini birlikte eğiriyor. Yine güvenmiyor. Üçüncü katın tuvalet penceresi. Birinci, ikinci katların tuvalet penceresinde demir parmaklık var, üçüncü katta yok. Aşağıda jandarmalar çömelmiş, silahları önlerinde türkü söylüyorlar. Gecenin bir vakti, o türküyü ne çok merak ettim. Şimdi türkünün adını sorsam, beni dinlemiyorsun, benimle dalga geçiyorsun, diyecek. Bu kadar plan boşa gitmesin diye, gazlı bezi şöyle bir boynuna denenmiş. Tuvaletin karpuz lambasını çıkarmış. Bağlayacak yer bulamamış. Arkadaşının sırasını almış ya, tu-

valette biraz manzarayı değiştiriyor, niye kaçmadın diye sorarlarsa, bahane aramış kendine. Gazlı bezi sifonun üstüne atıp, çıkmış. Belki bir başkası şansını dener diye. Birkaç ay içeride kaçmak düşüncesiyle uğraşmış. Bir daha hastaneye çıktıklarında cezaevi askerlerinden birinin memleketten bir tanıdığını buldurtmuş. Bu plan da işe yaramamış. Sonra Allah yardım etmiş. Gece nöbetine gelen Muğlalı bir asker, koridorun sonunda, yukarıdaki katın sivil hastalarından birinin refakatçisi ile merdiven altı muhabbete başlamış... Askerlerden biri gidiyormuş kızın yanına, diğeri nöbette kalıyormuş, biri geliyormuş, diğeri, işte orada.. ne olmuşsa.. lafın ucunu kaybettim..

Lafın ucunu kaybettim ama, lafın sertliğini kaybetmedim. Ülkesini kaybetmiş yaşlı bir kral gibi konuşuyor işte. Şampiyon gitti, dedi. Ne şampiyonu dedim. 'Ne manyak adamsın' dedi, fermuar yerini işaret edip, şampiyonu dışardan gösterdi işte... İlk defa güldü, başını koltuğa gömüp, küçüklüğümden hatırladığım tek şey, babam pipimi severdi, dedi, 'iyi sakla oğlum, hiç unutmam bu lafları, iyi sakla oğlum, uzun kış geceleri dışarda lapa lapa kar yağarken, çok işine yarayacak, derdi.. Lafın burasında uzun kış gecelerinin göz kapaklarında sızıverdim... Uyandığımda, anlatıyordu..

İşkence odasına girerken, yumruklarını sıktı, yüzünü iyice gerdi, ıkınır gibi, 'beni konuşturamadılar' dedi. 'Son güne kadar dayandım' dedi. 'Son gün, hanımı getirdiler.' Konuşmanın bir faydası yok gibisinden, öyle sustu. Üzerinde çok çalıştığı, yani hücrede çalıştığı büyük tasarısından söz etti, kurtulursam ilk işim, modern bir hanımla evleneceğim, dedi. Çok duygulu söy-

ledi. Şaşırdım, sevindim. Vicdanı rahat değilmiş gibi. 'Benim hanım şalvar' giyer, dedi. 'Son gün hücreye getirdiler, karşımda hanıma işkence yapacaklar, soyacaklar güya... Hiç korkmadım, hanımımla övündüm, işte kaderimiz, birlikte kalkacağız altından... Ama çok utandım, benim hanım şalvarın altına da şalvar giyer,' dedi.. Çok düşünülmüş, hazırlanmış bir konuşmaya benziyordu. Ama masum ve yumuşak idi, şu sözleri söylerken, 'ben çok küçük evlendim'.. Ve yüzünü dışarıya çevirdi. Ben de ensesinden, ülkenin en güzel kızını gönlümden ona verdim. Dillere destan bir sessizlik yaşadık.

Bakışlarımız uzun bir sessizlikte gezintiye çıktı. Kalbi temiz midir bu sessizliğin, Ruhumuzun uyuduğu, kavrulduğu, ahlakımıza, çoluk çocuğumuza çıplak poz verdiğimiz sessizlik. Kadınlar sırayla geçti gözlerimizin önünden, sessizlik uçsuz bucaksız karanlık dağlara şalvarını giydirmişti. Perdeyi çekiverdi.

Şu yakamadığım tel, düştü. Ne basuru. Ne de sarası. Ne de kaybettiğini düşündüğü erkeklik. Ne de yakalandığı gece asılacak oluşu. Ne de dağlarda hiçbir adres bulamayışı. Yani Yüzbaşım seni iyi anladım, suskunluğumuz yolculuğunu çoktan tamamladı. 'Martıları ne zaman görürüz' dedi. Daha sekiz dokuz saatimiz var, dedim.

Çocuksu bir neşeyle, 'pat diye parmağımı haritada bir yere bastım' dedi, 'ne çıkarsa beğenirsin, Hint Okyanusu'nda bir yer, Sumatra,' 'Sumatra neresi, anasının... Buraya kaçacağım dedim, tanımadığım bir ülke, domuz eti gibi geliyor bana, ama ne yapacaksın, solcu olsan, hem Ege'den, hem Karadeniz'den git gidebildi-

ğin yere... Sonra dakikalarca İran'dan, Pakistan'a güzergah çizdi zihninde, güzergah üzerinde... uyumuşum.

Hayal meyal, vatan, Allah, merhamet ve yeni bir hayata başlayacağım, lafları.. Esrarengiz bir konuşma olduğu su götürmez. Bazen da okumuş mahalle delikanlı ağzıyla, 'gramajı eksik yasalara boyun eğmedim..', sonra yumruğunu sıkıyor, 'güçlü devleti kuracağız'.. Sarsıldım. Bu iddialı konuşma. Kendimden utandım. içimde tek bir hazır haber var şimdi, bir suikast, bu safa geçmeliyim, hemen şimdi..

Adamın kendine olan inancı büyülüyor beni, bu iş biter bitmez, altında sadece kendi imzam olan bir iş bitireceğim, ben de böyle konuşacağım, kedilere, bakanlara mermi sıktım, hiçbiri bu gücü vermedi bana. Hak etmediğim bir yer burası, başkalarından kahramanlık, şan, şeref topluyorsun, görmüyor musun adam vermiyor Tanrısını. İstediğim yerde duramazsam, infilak ederim, istediğim yer, dilimle enseme kaşla göz yapmak, oradan güçlü, yeni bir surat yaratmak, sonra bu korkak bedenden ayırmak onu, şimdi arkadaşlarım korktu diyecekler. Güçlü devlet. büyük devlet için devletin polislerine karşı savaşıyorsun, biliyorum bu tılsımı, devletten kurtulmak için daha devlet, devletin baskısından kaçmak için, daha devlet, devlet olmak. Hayır, saçmalık bunlar, devlet korku ve çığlıktır, inanma bu adama. Ben karayım, fakat güzelim. Onun altına yatıyorsun, şıllıktır devlet, bu şıllık babamız olur, bu şıllık için sokaklar cesetlerden geçilmiyor. Kutup buzları gibi namuslu, dürüst ol! Her ceset ışık saçar. Yaşamak sürprizdir, yaşamak şakadır, yaşamak meydanlarda doğranmış milyonlarca yoksul, sahipsiz

cesetle dalga geçmektir. Adama bak, idamına gidiyor, hayattan, denizciler gibi konuşuyor. Cesetlerin kanları pırıltılı mücevherlerimizdir, geleceğimizi yazmadı mı o cesetler, devletin köpek dişlerini teker teker asırların suratından çekmedi mi? Doğumdan ölüme kadar tecavüzdür devlet, inanma bu salak adama. Ne düşündüğümü biliyor gibi konuşuyor, 'bunların hepsi mason, puşt, devlet bunların işgali altında,' dedi. Yeter artık, konuş, Hayyam'ın kadehi gibi, fırtınalardan, büyük ağaçlardan, doğanın yüceliğinden konuş, korkak ruhlara konuş, çirkinsin çirkin, doğru bu hikâye çirkin ördek yavrusu. Tecavüze uğramış bir kadın gibi devletten konuştum, saatlerce. Devlet, arkamızı dönüp diz çöktüğümüz. İki arkadaşız, kardeşiz, tamam, ama, her şeyimizi ayakta tutan kamçılanmaktı devlet tarafından. Dışarda kozmik bir ahenk var, nasıl söylesem, öldürücü bir itiraf, düzülürken anladım yırtıcı bir kuş olduğumu. Ben azgın bir denizim, hiçbir koy, hiçbir kaya benim Tanrım olamaz, ne olur anla beni. Kamçılanmaktan haz duyanların adıdır sağcılık. Devlet oralarıyla oynar, okşar, bir ömür boyu dudakları ahenkle titrer, sizi seven erkek, sizi düzen erkek, en büyük erkek, hayatınız boyunca hayallerinizle çiftleşen erkek. Eski Yunan'da sekstir bunun adı, kıllarınız çıkana kadar kullanılırsınız, sonra siz kullanmaya başlarsınız, kösele suratlarınızla. Ne yapabilirim, düzülmekten vakit bulup düşünemediğim için. Çıplak ve tahrik eden bir görüntü veriyordum, biliyorum, artık kanmıyorum size, kıllı yerlerinizi gördüm. Anneciğim ne yapıyorsun hâlâ mutfakta, al beni buradan, arka koltukta bir adam izliyor bizi, henüz çıktık yatak odasından... Şu

salağa bak, hâlâ güçlü devletten söz ediyor. Affet beni anne, artık hiçbir güç bana, güçlüleri sevdiremez. Parıldayan ve herkesin göbeğine düşen bir yağmur tanesi gibi kendimi daha net daha evrensel bir yerde görüyorum, benim kadar uzun süre düşün anneciğim, duaların banaysa, düşüp bayılma, yoksa kapa çeneni.

İyiki konuştum kendime, bir kelebek kadar coşkulu hissediyorum kendimi, bende de bir şeyler var, boş değilim, karayım, fakat güzelim. "O ibneyi hiç unutmayacağım' dedi, konuşmalarım işe yaradı gibi. "Dışarıda bulsan öldürür müsün" dedim," ...na bile koyarım' dedi, öyle sert, öyle vurgulu söyledi ki, anladım, ...na koymuşlar. 'Ne cahil kadın, blöf çektiler o da yedi, şalvarına fare atarız, konuş dediler, düşüp bayıldı, öyle karşımda upuzun..' Oradaki sessizlik.

Oradaki sessizlik, çok uzaklardan, büyük ağaçların derin köklerinden gelen duru, çıplak, benim de yüzdüğüm göl suyu. Su her yerde nefis, değişirsin, akıntıya karşı boğuşursun, güç dediğimiz şey, akıntı, kıçımızı öpen akıntı. Hadi öpün beni, çalılıkların ardında beni gözleyen, arka koltuktaki. Anayasadan, hukuktan, süslü orospulardan, yetimhanelerden alamadığınız tadı, seyredin beni, vazife diyerek, Allahuekber diyerek, kahkaha atarak, başedemezsin oğlum diyerek devletle aynı yatakta yatanlar, yalan söylemeyin çalıların ardındaki, kıçına kezzap dökülür, acıların kadını Bergen, aşkından vazgeçmezsin, öpün beni, onu öyle arzuluyorsunuz ki, güzel vücudumu izlemekten başka şansınız mı var.

Devlet aslında nazik biridir ve sevişmeyi çok iyi bilir, bu bulaşıcı korku olmadan kimseyi düzemez dev-

let. 'Allah, devletten yana mı?' dedim, cevap vermedi. 'Peki neden devlet Allah'tan yana' dedim, sinirlendi. 'Bunlar mı Allah'tan yana, bunların hepsi Allahsız orospu çocuğu' dedi. Bu küfürleri işitmekten yüzüm kemik yığınına döndü. Ah Yüzbaşım seni ne çok tanıyorum. Eski Mısır'da hazineleri, çölün doymak bilmeyen haydutlarına karşı koruyan silahlı muhafızlar, terbiye edilmiş hayvanları kontrolleri altında tutuyorlarmış, bana cevap ver, bu muhafızlardan kurtulmanın yolu, devlet olmaktır, değil mi, bunu yeryüzü tarihinde yüzyıllar önce sağcılar, büyücüler keşfetti. Bu büyücüler, herhangi bir devlet dairesinde, hepimiz adına, bürokrasi adına, dayılar, ağalar, beyler adına oturur, nasıl oturur bir insan bu dairede otuz yıl, kartallar pençelerini her gün yeni öldürülmüş bir tavşana batırabildikleri sürece, kırk yıldan fazla bir süre pençelerini bile ısırmaksızın boş ve ufak bir kafeste yaşayabilirler, yani Yüzbaşım her gün yemek zorundalar.. Nihayet kıllandırdım Yüzbaşıyı, elimi sıktı, 'ne manyak adamsın, komünistler gibi konuşuyorsun, senin kafan çok karışık' dedi...

'Benim için korkma, Allah'ın ipine sarıl, ben her şeyi düşündüm, tek tek ayarladım, traş bile oldum.. Bir parmak sarması kadar büyümeyecek, ama en iyi ölçü kırk günü geçmeyecek,' diye başladı, inanılmaz bir matematik düzen ve incelikte ayrıntılarıyla kafamı çok yoran bir fıkıh dersine girişti. Batmış bir ağır savaş gemisi harabesinin gizli bir odasında saklı bu derin fıkıh mühendisliği çarptı beni, bütün çağların kelam, fıkıh, menkıbe kitapları bir bir sıraya girdi, gözkapaklarım düştü, düşecek, radyoda tiridine bandım türküsü.

Ben de kendimi iç tarih konusunda uzmanlaştırdım, dünyanın en büyük tarihçilerinden Braduel, ünlü kitabı *Akdeniz*'de, Anadolu'ya dair kaynak bulamadığından yakınır, ancak Orta Anadolu'dan geçen bir keşişin notlarından söz eder. Bu keşişe köylüler, zeytinyağıyla kavrulmuş soğan ikram etmişler. Bu yemek türünden Braudel, buralarda, on dördüncü, on beşinci asırda ilkel köylülerin yaşadığı tahminine varmış. Yeğenim Braudel'in torunuyla aynı sınıfta okuyor Fransa'da, babasına selam söyledim, köylüler misafirlerine neden böylesine törensel bir ikramda bulunur, çünkü uzun yol, vücudun nemini alır, bağırsaklarda sıkılık görülür, zeytinyağlı ikram edilir, bağırsaklar çözülsün diye, misafir rahat etsin diye, işte bu törensel yemeğin adı tiriddir, sonradan yemeğin suyu şeklinde değişmiş olabilir, zeytinyağını yüksek bir beslenme kültürü içinde üstelik törensel bir anlam vererek kullanan Orta Anadolu'nun on üçüncü on dördüncü asır insanlarına nasıl ilkel insanlar diyebiliriz. Aslında hiç ilgimi çekmeyen fıkıh muhabbetini kesmek için araya girmiştim, galiba başardım, şaşkınlıkla dolu bir kapı açmıştım, bu kapı açık kaldı, içeri girmek istedi, boynundan kibrit kutusu büyüklüğünde bir muska çıkarttı, 'kendimi bildiğimden beri takıyorum, anneanneme annesinden kalmış, çocuklar muskayı koğuşta çözdüler, şimdi anneme bile söylesem şaşırır.. İnanılmaz bir şey, evet başardı, çok şaşırdım, Lale adında bir kadına verilmiş, köleliği sona erdiğine dair yazılı bir belge. Yıllar sonra öğrendim, çırağ, kandil, fitil demek, bir anlamı da emekliye ayrılanlara verilen belge demek, dokuz yıl kölelikten sonra kölelerin boynuna takılan ve ömür

boyu orda asılan ve onunla gömüldükleri bir özgürlük belgesi. Bu topraklarda yaşayan çoğumuz gibi, Kafkasya'dan, Kırım'dan, Romanya'dan getirilen cariyelerden birinin torunu bu adam, hâlâ bu muskayla bu binada oturuyor, sahibini bilmeden. Bu yüzden koğuşta bir arkadaşına tekme atmış, öldürmeye kalkmış, muskanın esprisi yapıldıktan sonra, arkadaşlarından biri Yüzbaşım sana kan verelim demiş, ne kanı deyince, "Türk kanı" demişler, Yüzbaşım almış ayağının altına.

Belki buna hiç gerek yoktu, içimden hıçkırarak ağlayan bir ses, Yüzbaşımı savun dedi, Yüzbaşım Adapazarı'nda on yedi dil konuşulur, Hatay'da da öyle, Trabzon Yüzbaşım, kırk cins insan türü, hepimiz iğdiş edilmiş meleziz, Selçuklu sultanlarına bak, ölene kadar haçlarını çıkartmadan Gürcü, Ermeni kızlarıyla evlenmiş, yani padişahların anaları bu kadınlar, Cahen anlatıyor, iğdiş diye bir kavram, melezlerin dışardan gelenlere bir üstünlüğü... Ürkütücü bir sahne, Yüzbaşım bir komutla dudaklarını kımıldattı: "Türklük bir ruh halidir" dedi. Kimden öğrenmişse, kendinden emin, huzurlu konuştu. Hayretle başını bana çevirip, 'sen kimden yanasın, sen nerede duruyorsun, senin kafan çok karışık' dedi. Hiçbir söz bana, bu kadar koymadı.

'Ölmek, asılmak umurumda değil, dedi, ben Allah'a inanıyorum.' Yine öyle kendinden emin konuştu ki, gel de inanma adama. 'Seni dinleyemedim kusura bakma dedi, bunu hücrede öğrendim, göz kapaklarımla namaz kılıyorum.' Sonra, sonra kasları gösteren anatomi haritasındaki gibi, boynundaki kasları çenesini gererek, başını öylece yukarı aşağı oynatmaya başladı. Kasları gerili o haldeyken, uzaylı yaratıklar

gibi, ağzını açıp kapatmaya başladı. Bir tuhaf oldum. Bu da hücrede geldi aklıma, 'boyun kaslarımı güçlendiriyorum' dedi. Zihnimi masaya dökerek, her on kilometrede bir zafer kazanıyordum Yüzbaşımla konuşurken, Yüzbaşım bir boyun hareketiyle yine öne geçti, mağlup ediyor beni. Sadece bu boyun hareketleriyle duygularımı istila edip, allak bullak etti, canlı canlı... İnsan yüzlerce şehir gezse, binlerce tepeye tırmansa, kurtulabilir mi, böyle bir konuşmanın ardından, böyle bir boyun hareketinden.. Goya'nın tablosundan fırlamış, yarı şeytan bir keçiyim. Suç bende, yolculuğun tümünde uyuyarak ve hiç konuşmadan bitirebilirdim bu müsabakayı. Üstelik 'ağır delikanlı', 'sağlam çocuk' kalırdın.

Boğazının kaslarını gerip, kafasını aşağı yukarı indirmeye devam ederken, masmavi,engin bir çaresizlik içinde kilitlendim, kaldım. İşte tam o an, dondurulmuş bir hayret elbisesi giyiyordum, üşüyerek..: O haliyle, 'korkma dedi, onu on gecenin kalbi pırıl pırıldır'. Dilim tutuldu. Masmavi göğün altında, haşlanmış gözlerime bir şiş sokup akıttı sıvıyı, ter bastı, yutkundum, gözlerini geriye kaydırıp, sadece akını gösterdi... 'Neyin', dedim. 'Onu on geçenin' dedi. Anlamış gibi yaparak böyle bir riski göze alamam. Tekrar 'neyin' dedim, titreyerek. Başını kaldırıp indirmeyi bırakarak 'onu on geçenin' dedi. İyi tanımadığım bir komşu bu onu on geçe. Ama ne? Hep böyle gariplik kokan bir komşuyla yaşadım. Korkumdan hiç selam vermedim. Ne yaptım ben, işte komşunun kapısı kendiliğinden açıldı, kediler, kelimeler, kokuşmuş cesedi yiyip bitiriyordu, onu on geçe.

Sakin ol, geçer bunlar, zihnini topla, öyle hiçbir şey olmamış gibi bekle. Başını yeniden ileri geri kaldırmaya başladı, yumruklarını sıktı, 'buraya kadar imanımla geldim, Allah'ın ipine sarıldım' dedi. Allah'ın belası adam, konuşturma beni,biraz önce kıçından çıkarttığın gazlı bezle kendini asmak isteyen kimdi. Duymuş gibi, elimi acıtarak sıktı, yeniden aynı şeyi yaptı, 'Allah'ın ipine sarıl'. Allah'ın ipi, Allah'ın ipi, tel, tel kaybolmuş. Ayaklarımın... Ayaklarının... Altında.. Burda bir yerlerde... Allah'ın teli. Biraz önce burdaydı... 'Ne arıyorsun' dedi, yeniden. Yakalandım. Şimdi ne desem, ağzımın kokusundan, alnımın fırınından anlayacak, boğulacağım. Küçük bir yalan söylesem. Ne arıyorum ben? Korkak olduğumu düşünecek. Ne için düşünecek? Panik başlayacak. Ne için panik? Tel için... Sonra... İkimiz ellerimizi nedensiz havaya kaldırıp, kırk dört kişilik otobüste ayağa kalkacağız. Biz buradayız. Televizyonda adı geçen, terminalde duvara adları asılan adamlar. Biz buradayız, yakalayın. Cesurluğumu fazla şımarttım, yapmamalıydım. Şimdi bu korkak orospu çocuğu halimin fotoğraflarını çekip, bir ömür, her saniyemin içine gömecekler.. Hava aydınlansa, otobüs hızlansa,bir yere gelsek.. Biri uyurken yüksekçe osursa, bir adam yüksekçe öksürse.. Bu Allah'ın cezası yolun virajlarını kim cebine indirdi, biraz sallansak. Sabit, kımıltısız. Sessizce koltuğuna gömülü insanlar dengemi bozuyor. Dağlar, anneciğim, hey insanlar, biri hemen konuya girsin, hey çocukluğum.. Bir gazete hışırtısı duydum, müjde, başımı çevirdim, ihtiyar.. Gazete okuyor.. İç çekerek bir habere,'yok yer, vatan evlatları' diyor.. Evet, amca, ben de bu olayla il-

gileniyordum. Evet, yok yere vatan evlatları. Yok yere vatan evlatları, ayaklarının altında tel arıyor... İşte bu ihtiyar amca yok yere vatan evladı başını öyle kaldırıp indiriyor. Şimdi bir de ağladığımı görürse, zihnimdeki bu amansız koşudan daha hızlı geri dönmeliyim, mümkün değil, jetlag sendromu, başımı kaldırmadan günbatımının rüzgârı sabahı ediyor, başımda bir yanma, midemde asit, onu on geçe defol, git buradan. Yusuf'u kuyuya ben atmadım. Ben karayım, fakat güzelim. Kolumu çekiştirerek, 'sen ne arıyorsun sabahtan beri', dedi. 'Bir şey aramıyorum, şu ihtiyar, yok yere vatan evlatları dedi de..'.. 'Ona baktım.!' 'Hayır, ayaklarımın altında ne arıyorsun', dedi. Orda bir tel parçası vardı dizlerinin üstünde, dedim, ona baktım, nereye düşmüş... 'Tel parçasını ne yapacaksın' dedi. 'Yalvarırım', yapacak, verecek cevabım yok, hepsi buraya kadar, sidartha. Şimdi bana deli mi der, ne der, mağara adamları gibi ağzımdan tuhaf gürültüler mi çıkıyor.. 'Neyin var' dedi. Neyin var, neyin var, evet tanıyorum, neyin var, bu hastalara satılır, hastalar da ücretini öder, bir şeyim yok, bir şeyim yok denir.. 'Sen bir şey arıyorsun'.. Üstüme gelme Allah'ın belası. Bir bacağımı kaptırıp burdan aklımı nasıl çıkartacağım. Ne olur duruşmaya ara verelim. Neyin duruşması? İçimden patlaya patlaya gelen bir çığlık, bir can havliyle tokadı yüzüne basıp boğazıma yapıştırdım. 'Onu on geçe duruyordu' dedim. 'Ne duruyordu' dedi... 'Dizinin üstündeki tel parçası'.. dedim. Profesyonel bir casus gibi soğuk bir yüz ifadesiyle beni izledi, konuşmadı... Gözlerinin sadece akı görünüyor, dilini çıkardı, dilinin ucunda tel parçası, bana gösteriyor. Aklım şehit düşecek, yaşama-

yı başarırsam, adam gibi telli duvaklı meczubum artık.

Neden kendini kâbus gören küçük ve korkak bir çocuk gibi hissediyordun? Yakalandığı günün gecesi idam edilecek bir adamın kara kutusundan sahici bir görüntü geçirdin eline. Onu on geçenin kalbi pırıl pırıldır.. Burada hayat ucuz değil, bu esrarengiz ışıklı, arsenikli görüntüyü kaç kişi ele geçirebilir. Onu on geçe. Tanrı'nın insan ruhuna gizlediği define. İşte ellerinde, ya da saf zehir, ya da saf intihar tozu...

Kendime bir düşünce fırsatı bulup, bu onu on geçenin altından kalkmalıyım. Yüzbaşımı oyalayacak bir şeyler bulmalıyım bu arada. Yüzbaşım, Osmanlı'da heykel yok derler, düpedüz yalan, mezarlıklardaki sarıklı, sarıksız taşlar ne oluyor, hepsi birbirinden harika, soyut heykel, üstelik heykelin altına kendini koyuyorsun, bence heykel olursa böyle olmalı.. Yüzbaşım 'soyut heykel' lafını tekrarladı, 'doğru diyorsun' deyip, mezarlığın içine giriverdi...

Gel buraya bakalım, duran saatler neden onu on geçeyi gösterir. Markaları, yapıları değişik olsa bile, saatlerin yelkovan ve akrebi onu on geçe pozu veriyor, neden? Kucak açan bir anneyi mi, ellerini göklere kaldırmış, dua eden, yakaran bir insanı mı, yoksa bir körfez, koy, vadi görüntüsü mü, nedir, bu estetik çıldırtıcı duruşun altında ne var, Budha'nın gülümsemesi mi, İsa'nın haça gerili kolları mı, yoksa onu on geçe pozu, sıcaklık, güven, dayanıklılık veren bir anı mı işaret eder, bir kilise babasının ölüm dakikası mı, kraliçenin doğum saati mi, kabalistik bir işaret mi, kıyamet anını mı, sorunsuz, sessiz bir an mı, nedir bu onu on geçenin tılsımı, herkesin gösterdiği saat...

Kafasında ne varsa,birden araya girdi, 'sen ne düşünüyorsun, senin fikrin ne?'.. 'Polis, tek tek, bireysel suçu olanları affetmeyecek, örgütün tümünü ilgilendiren suçları ise gizlice kovalıyor gibi yapıp, yurt dışına veya daha emin yerlerde uzaktan korumasına alacak..". Sözümü kesip, 'sıkıyönetim savcıları da buna göz yumacak', 'eli mahküm, bu örgütü yirmi beş sene önce kendi kurmuştu,bir kere polis çok kızgın, ihtilalin kendisinden habersiz yapılmasını affetmeyecek... Görmüyor musun, ordu peşimize düşünce, polis korumasına almaya çalışıyor, ordu bunun cezasını çok kötü ödeyecek, bu yüzlerce polisin rahat duracağını mı sanıyorsun..', 'Yani iç savaş', 'değilse bile, görünmeyen bir savaş, ya da bir dehşet dengesi..'.. 'Suçluları,hayır, en iyi sağ-sol ayırımı yapmadan ben yakalıyorum, hayır, en iyi sağ-sol ayırımı yapmadan ben daha iyi işkence ediyorum, görünürdeki savaş bu, arkadaki savaş, güya, sivillerin elinden, siyasi bir gençlik harekatıyla iktidarı geri alacaktı, yemedi..."

Nereden döndüm gazete manşetlerine, onu on geçe, dört bin metre derinden usulca yol alıyordum, duran saatler... Sağ elimi havaya kaldırdım. Baş parmak ve işaret parmağımı açıp, diğer küçük üç parmağamı kapattım. İki parmağım arasındaki açı, onu on geçenin açısı.. Elinizle namlu yaparsınız ya.. Üç yüz altmış beş gün ayak üstü hücrede, ve karanlıkta açılmış bu eli düşünün. Hayır, değil.. Başparmağımı, silahın horozu, işaret parmağımı namlu yapıp, Yüzbaşıma çevirdim. Üç yüz altmış gün hücrede bunu düşünen bir adam bir refleks verir. Muavin birden yanımızda bitti, 'birşey mi istediniz abi', 'hayır hayır teşekkür ederim..' Elim

havada kaldı.. Onu, öldürme işareti, şöyle bir baktı.. Kara kutudaki onu on geçenin pırıl pırıl kalbini çözmüş müydüm, Yüzbaşı sinirlendi, 'indir elini, huylandırma milleti..', dedi... Hayatımda hiçbir sözü böyle doygun bir ifadeyle söylemedim, ebedi bir özgürlüğü bütün dokularımla tatmış gibi: "Onu on geçenin kalbi ekşi erik gibidir,' dedim.. Sinirle, 'şu ayaklarını çeksene' deyip ayaklarıyla ayaklarıma vurdu. Neden uzaklaştırıyor bedenimi. Aynı dili konuşmuyor muyuz, kollarımız, ayaklarımız, kıçımız, ter.. Omzum burda Yüzbaşım, ağlaman için eski bir Osmanlı çeşmesi.. Kendine güven duymuyor bu adam, sabahtan beri yaptığı konuşmalar boşuna, bana ise hiç güvenmiyor, rahatlık, özgürlük topluca birşey mi, devletin yatak odası bu yüzden mi, organ parçaları, kollar, bacaklarla dolu..

Yapma Yüzbaşım dokunsun dizlerim. Yapma şimdi ağlarım, bizim memlekette gelin ağlatma havası derler buna, başkalarından saklanıyorsan, başkasıyla niçin gidiyorsun, şuna bak, saatlerce benimle konuşan o değil, sikerim lan senin bilinçaltını göt oğlanı, bastırılmış, ne demek lan bastırılmış, işaret parmağını, namluyu hafifçe yukarı, yani on geçe, yani uzun boylu bir çocuğun anasını... İşte, şimdi hangi korkuyu saklıyorsun ibne, ölümü mü, ölüm senin özel malın mı, ölüm herkeste var oğlum, herkeste olan bir şeyden çocuklar korkar, ben o burnuna saklı deniz böceğiyle aynı odada yaşıyorum, birkaç uyanık sanayici, kapitalist, herkeste olan her şeyden korkular veriyorlar herkesin ellerine, bana ne, korkusunu alan herkes gizleyecek, işte bu gizleme isteği satılıyor, en derindeki kilit, onun al-

tında kendi ölümü insanın, açın orayı korkak dostlarım, tek başına özgürlük, kaçış kurtuluş, tek başına ölüm yok, korkmayın açın orayı, çok mu meraklıyım diz kapaklarına, sürünsem ne olur, sıkışık yer ne yapayım şimdi bu ayakları, kaçarak ülkemden neyi temizleyeceksin, Yüzbaşım, dans eden bedenler bize gerçeği söyleyecek, bizim bu talihsiz insanlıkla hiçbir ilgimiz yok, fikirlerini yaşatmak için, psikologları, kiliseyi, orduyu hâlâ hizmetinde çalıştırıyor, yemem bu numaralarını, dört yüz milyon yıllık bir davanın peşinde bu terörist, nesini öldüreceksin, her bilinç arsenik şişesi, her beden koca bir vajina, bu mu toprağımız, bu kadar derindeki şeyin mahremini parçalayacak gücü o derinlikte düzüldüğüm onu on geçelerde bulmuştum, bin yıllık fıkra, herkes haklı, kendine göre, Nasreddin Hoca, hâlâ, yan yana iki kişi haklı olamıyor, göç kervanı geriye dönünce uyuz eşek başa geçer, gerçekten aydınların disipline edemediği kendileri ve ahlaklarıdır, tek başına haklılık, tek başına mutluluk herkesi sadist yapar... Yani Yüzbaşım şimdi nasıl desem sana, şu belimizde ondörtlüyle, bu ülkede en namuslu, eli en temiz,insanlar biziz, bunu nasıl anlatmalı. Ben karayım, fakat güzelim.

Kara kutudan sızan keskin arsenik, Tanrı'nın şampanya ikramıydı. İki çapkını hayatımızın onu on geçe. On acıyı, on geçe, zekâmızı gösteriyor. Yelkovan koştukça, acı yürüyor, yeni bir özgürlük alanına doğru. Alanın ufkuna doğru yöneldikçe. vahşi bir kopuşla durduğu yerden, hiç acıkmayacak bir ana doğru.. Hayatımız, asla, raslantı, şans, mantık, ölüm şantajının, korkunun, polisin, ordunun elinde olmayacak, artık

bedenimi ellerimle kavrayıp otobüsten atabilirm.

Bu sırrı çözülmüş adamı size adıyorum efendim. Onu teslim alın. Acılarıyla zekâsı aynı saati gösteriyor. Dünyanın hakimi bu insanlardır, sevgili dostum, onu on geçe durmuş. Ben de dünyanın hakimiyim, bu adam bir kaz yumurtasından farksız. Her saniye sara nöbeti geçiren başka bir güzergâhtayız. Arsenik denizi üstünde derme çatma bir sal, katil, polis, devlet, örgüt, benim olmayan acılar, bunların önemi yok artık... Onu on geçede, ışık görüyorum. Çocuğuma sahip çıkıyorum. Asla onu inkâr etmeyeceğim. Bu uyumlu kenetlenme, bu aşk, insanın gözünü kör ediyor, Kara kutusu, benim av etimdi, birkaç saat içinde açtım ve afiyetle yedim. Sevgili dostumun bedeni de devletin av eti, benden birkaç saat sonra devlet onu hiç affetmedi.

Yolculuk üçümüz içinde inanılmaz bir ziyafet sofrasıydı. Bu sofrada yutkunan, boğazı düğümlenen yalnız bendim. İşte ben de evrensel uykumdan uyandım, sağ elimi havaya kaldırıp, onu on geçeyi gösterdim. Muavin gördü bizi, muavin de uyandı. Oysa ben Tanrı'yı ayıltmak istiyordum, ilk konaklama yerinde aldılar dostumu. Bu suçun orjinal ve mükemmel parçalarını sevgimi dostumdan öğrendim, tecavüze uğradığım onu on geçe, bir orgazm haliydi, siz de ortaktınız bu suça... Geri dönüş yok artık.

* * *

İdam edilecek yolcuların dikkatine, biraz sonra, yemek ve ihtiyaç molası için yarım saat konaklama tesislerine!... Lütfen ağzınızdaki teli tükürün ve otobüs kalkmadan yerlerinizi alın, Sayın yolcular! Sayın suçlu-

lar! Kökünden kopartılmış büyük ağaçlar! Sayın suçlular, rica ediyorum, tellerinizi tükürün, bunu bir daha hatırlatmak zorunda bırakmayın beni, teli tükürün dediksek, tükürün... Sayın yolcular! Aradan tam bir gece geçti. Ankara yarı açık cezaevinin tam karşısında, Şükrüye Mahallesinde bir evdeyiz. Daha dün Trabzon'a gidiyorduk. Oradan koyun yüklü kamyonlara binip İran'a geçiyorduk. Sayın suçlular! Kökünden kopartılmış büyük ağaçlar! Ankara'nın en soğuk gecelerinden birini yaşıyoruz, Ankara Hastanesi'nin doğum kliniğinden her zamanki çığlıkları geliyor... Kimse konuşmuyor. Saat on ikiye doğru başlıyor çekiç sesleri...

Ben giderken İsmail, Yüzbaşımın evde kalan eşyalarını aldırmış, belki giyeriz diye, palto hoşuna gitmiş, hemen yıkamış... Balkona kuruması için askıyla asılmış paltoyu alıyorum içeri... Heykel gibi ayakta duruyor palto. Ürkütüyor insanı. Bir müddet paltoyu seyrediyor, onunla konuşuyorsun. Çekiç sesleri devam ediyor. Sayın suçlular! Sayın yolcular! Saat ikiye doğru kapalı cezaevi arabası tangur tangur geliyor. Kökünden kopartılmış büyük ağaçlar! Burada ne arıyoruz? Aradan yarım saat geçti, hiçbir ses yok. Siyah bir makam arabası steyşın. Sayın suçlular! Hızlı adımlarla birileri yürüyor. Birini seçiyorum cezaevi bahçesinden, yere bakıyor. Kalın ve karanlık paltolu adamlar var orada... İçeri giriyorlar. Zınk diye bir ses, zınk diye kilitliyor herşeyi... Sayın yolcular! Gündüz ördüğünü gece çözen yolcular! İki cemse asker geldi. Şu anda cezaevinin mahalleye bakan dış duvarını iki adım aralıklarla çevirdiler. Sayın yolcular! Sayın suçlular! Tanrının özenle derlediği yolcular, koşuşturmalar hızlandı.

Karşılarda çok uzakta selvileri görünüyor asri mezarlığın... Köpek havlamaları, bu saat kuduruyorlar, sesimi çıkartmıyorum, kudursun dursunlar.. Sayın yolcular, biri bağırıyor. Sayın yolcular, bir kapı çarpılarak kapandı.. Sayın yolcular, bir alanda toplanıyorlar.. mı... Sayın yolcular! Odada çıt çıkarmadan çömelmiş yolcular. Saat üçe yaklaşıyor. Bir sessizlik ki şemsiyesiyle çöktü. Sayın yolcular sessizlik şemsiyesinin altında görünmüyor. Başımı pencereden çıkartamıyorum. Katır katır kırılıyor soğuk.. Sayın yolcular! Gömlekle mi asılır insanlar.. Neden bahar ayında asılmaz insanlar.. Bağrışmalar yeniden başladı. Askerler cemselere doluşuyor, evet, o şemsiyenin altında asıldı.. O anı unutmayacağım.. Okuduğum yazarları unutmayacağım, herkes rahat uyuyor mu, unutmayacağım, dün sabah Trabzon'da olacaktık, dün sabahı unutmayacağız, küçük limanda inecektik Faroz'da, kahvede çay içecektik, o çayı unutmayacağım... İsmail, şimdi sırası mı, ayakta manken gibi duruyor palto, sırtlayıp banyoya götürüyor, sabunla yıkıyor, sabun kayıyor... "Sabahın bu vakti ne yapıyorsun İsmail." İnşallah benim düşündüğümü düşünmemiştir. İdamlıklar yıkanır mı? "Hiç" diyor İsmail, "üst kattan toz dökülmüş paltoya." İnşallah öyledir, diyorum. Sayın yolcular! Kökünden kopartılmış büyük yolcular! Gün ışımadan aşağı inmek zorundayım.. Bu benim son işimdi. Dinlenmek için bir fırın arıyorum, siz de öyle yapın büyük yolcular!

* * *

Hamurcu ne kadar mutlu oluyor anlatamam, gecenin bu vaktinde... Az kalsın çay bile koyacaktı... Az

kalsın, bana ne iş yapıyorsun diyecekti.. Az kalsın dilimin ucundaki teli şöyle kibarca alıverecekti. Az kalsın, sizler uyurken beni yeniden un ufak, beni yeniden hamur yapıverecekti. Fırıncıları çok seviyorum, yalnız onlar açık geceleri. Sizler uyurken seyrettim fırıncıları, seyrettim binalarını, seyrettim yolcuları, sizleri sevmedim yaya yolcular, tek bir tanenizin yatak çarşafını, ayaklarıma dolamadım, sıcacık kar beyaz avuç içlerime sürtmedim.. Karşıyaka Mezarlığına gidiyorum, hiçbirinizin yüzüne bakamam, Yüzbaşı öğretti bana teyemmümü en ince ayrıntısına, ama temiz bir taş tarif edemedi, bir mermer bina bulup ellerimi sürtsem, boyum yükseklikte Cebeci'den Demetevler'e mart'ın sonunda tek bir mermer bina yok.. Bunu da bilmezsin Yüzbaşım, eskiden beylerin tabutu kalın tahtadan yapılırdı, bunu da bilemezsin Yüzbaşım, tabutun içine halı dokunurdu. Siz de üzülmeyin sayın yolcular, mermerciler Yahyalı'da mezarlığın yanıbaşında. Birinci kapıdan gireceksiniz. Yeni mezarlar birbirine benziyor, mezarın başında iki jandarma bekliyor.. Yüzbaşım, aklımdayken, on beşinci ve on altıncı hanedan üyeleri, Mısır'ı niye terketmiş hâlâ anlaşılmamış.. Onlardan öyle nefret edilmiş ki, ülkeden ayrılmalarından sonra, sarayların zemin taşları, sırf üstünde onların yürümüş olmaları nedeniyle sökülüp atıldı.. Sayın yolcular, mezarın başında küçük bir çam fidesi, o sevmediğim uzun dikenli türünden, çabuk büyüsün diye Amerikalılar Amerikan üslerine dikerdi, çok geveze bir çam, boyuna posuna bakmadan zırlayarak ağlıyor, al senin de suratına, tükürdüm teli, doğrusu Yüzbaşım o muskadan çok etkilendim, askerlerden de çok etkilendim,

bu soğukta mosmor elleri, nöbet tutuyorlar ne de olsa Türk askerleri, Türk askeri! Türk askeri! Benim asker agam, ne diyeyim sana, bu genç adam, akşam asılanı! Bizden sayılır! Pek sakin bir gece geçirdik. Ateşli bir mutsuzluk yaşadık... Ömür boyu parmaklarımı tadından yiyeceğim. Leziz bir geceydi. Orduya, polise, muavine, sakallı amcaya şu mısır ekmeği yiyen, teşekkür ederim. Ne olur dokunmayın asker aga, bak, biraz durup gideceğim.. Sana bir sigara da veririm. Kimbilir paketi de bırakırım. Demek Çermik, demek Kaplıca, demek Pasinler, demek bizim oralısın... Yak, hele, tamam, komutan görmeden çekip giderim, Yüzbaşım seni mutlu edecekse, baba tarafından anladık Rum, Ermeni, karışık, ama Yüzbaşım anne tarafından büyükdedem demirciydi.. Yüzbaşım sıkı dur, çok mutlu olacaksın, demircilik geleneksel bir meslekti, yani Yüzbaşım, anne tarafından Ergenekon'a kadar gideriz. Bundan hiç söz etmedim. Bu da böyle. Seni ben satmadım.

* * *

Konaklama yerine gelmeden, çok sıkışmıştım. Hani Atilla'nın orduları, bir milyon asker, nasıl geçtiler at üstünde, çadırlarla Asya'dan Avrupa'ya. Bir milyon asker nereye işedi? Şimdi bunu nasıl anlatmalı? Hani Selçuklu mimarisi, Osmanlı mimarisi, Selçuklu kentleri, hani konuşuyorduk, bunu kimse bilmez, hani söylemiştim, Selçuklu eserlerinde neden hela yoktur, bunu kimse neden söylemez, yıllarca çalışıp ben buldum, ayakta duran eserleri hâlâ var, gidin bakın, Selçuklu eserlerinde hela yok, bilmiyorum Yüzbaşım, galiba helaları ahşaptan yaptılar, kimbilir belki de koku binaya

gelmesin diye, şey de olabilir, sünnettir, peygamberimiz hani, bilmiyorum Yüzbaşım, böyle bir şeyi kimse söylemiyor, İran'a gidecektik, yine gideriz Yüzbaşı, otobüs mola yerine geldiğinde, işemek için tarlalara yürüdüm, sonra çömeldim, çömeldim ki Yüzbaşım bütün ışıklar beni görüyor, ayağa kalktım, tarlaların daha karanlık yerlerine yürüdüm, şimdi nasıl anlatmalı, döndüğümde otobüs gitmişti, ne desem korkak diyecekti, sattı diyeceksin, ajan diyeceksin, değil Yüzbaşım, erkeklerin memesi vardır ama ne işe yarar, işte böyle bilmiyorum Yüzbaşım, yüce mahkemenin huzuruna ekşi eriklerin getirilmesini talep ediyorum, iyi dinle Yüzbaşım, şu tarih asistanını öldüren arkadaşımın suçunu hafifletmek istedim, hepsi bu, yalan yere ifade verdim, hepsi nefsi müdafaya getirmek, savcı nihayet kolumdan tutup, beni morga götürdü Yüzbaşım. Bu adam mı dedi, tarih asistanının cesedini gösterip, gözlerimi kapatıp, evet, dedim.. Savcı oğlum, aç gözlerini, senin ifaden için üç gündür bekletiyoruz, şuraya bak, tam o an, gözlerimi açtım, şuraya bak oğlum, ekşi erik gibi olmuş gözleri..

* * *

Erkeğin kaburga kemiğinden yaratıp kadına dokunmadığı gibi Tanrı, yazarlar, dokunmadıkları kelimelerle tanışmak istiyorlar, boşuna. Birbirinin içinden cansız bir sessizlikle geçip, hey ya mola, ruh kazanan kelimeler, artık tek başına ölemez. Gerisi boşuna uğraştır, bütün kelimeler, karşı yönden gelen iki yük treni gibi çarpışırlar, lüzumsuz yüzlerce kaza işte. Hiçbir kelime hazırlıksız değildi, o derinlikte, o halde, bu kelimele-

rin kemiklerini bulmam lazım. İdamında bulunmuş bir gardiyan, cezaevinin hemen altında Şükrüye Mahallesi'nde oturuyordu. Sert günler yaşıyorduk ve kimse kimseyle bedavaya konuşmuyordu. Tehlikeliydi. Gardiyanın beş yaşlarında bir kızı vardı. O yaşta eşarp bağlıyordu. Akşamları selamlaşmaya başladık gardiyanla. Aradan tam bir yıl geçti. Bir zaman sonra, çocuğunu oyundan almaya gelen gardiyanla nihayet şöyle böyle konuşmaya başlamıştık. Bir zaman daha geçti. Hastaneye bir işi düştü gardiyanın. Yardımcı oldum. Birazcık daha samimiyetimiz ilerlemişti. Bir zaman sonra, hanımının doğum kontrolleri için yardımcı olup, sıra aldım.. Bütün derdim, idam edilirken, idamdan önce, veya işte o saatlerde, ağzından çıkmış bir kelime öğrenmek, kimbilir, yeşille, erikle ilgili, baharla ilgili.. Ne bileyim, o günlerde çağla satılıyordu cezaevi kapısında.. Bu hesaplar, hayatımı kızgın demirler üstünde gezdiriyordu. Gardiyan, biliyorum, dedi.. O gece oradaydım. Ama ben yoktum yanında, bizim bir arkadaş vardı Tokatlı.. Sigara uzatmış bizimkisi, 'ne manyak adamsın', demiş. Hepsi o.

Gün görmüş, günler geçirmiş bir adamın beş tane genç ve güzel kızı, beş bin tane de kazı varmış. İki dağın ortasında bir köyü varmış. Bu hayatı yalnız kurmuş, asıl gerçeği bilen yok, ona gıpta edelim. Leziz yemekler yapan, otların dilinden anlayan, şeker'mi şeker, dünya tatlısı, söz dinleyen, üst baş yıkayan, silip süpüren, başı önde bir karısı varmış. Bu adam, her gün ormanların içlerine yürür, karıncalarla konuşur, reçinelerin içinde fosil böcekler arar, dallarla yapraklarla dertleşir, öyküler yazarmış. Yalnız suçlu insanlar hikâye yazar. Yalnız günahkâr insanlar ormana yürür. Gel zaman, git zaman, ormanda, genç, yakışıklı, çok güçlü bir adamla karşılaşır, konuşmadan dost olurlar. Çünkü orman büyük bir mahkemedir. Bu genç adamın kimi kimsesi yokmuş, baltayla odun keser, kasabaya taşırmış. Öykücü, Baltacı'yı görür görmez içi ısınmış, çünkü Baltacı işini çırılçıplak yaparmış. Ormanda

ona bir ev yapmış, birbirlerine yardım etmişler, yalnızlığı, karanlığı, ekmeği bölüşmüşler, dünyanın en iyi arkadaşı, dostu olmuşlar. Gel zaman git zaman.. Uzun kış geceleri, kurtlar, çakallar ulurken, yapraklar kadar iri kar taneleri eski bir yorgan gibi buruşmuş kiremit çatıyı bembeyaz nevresimle örterken, ateşin başında oturur, domino oynarlarmış. Öykücü, Baltacı evine her geldiğinde, yani, her günün akşamı olunca, kazlarından birinin tüylerini yoluyor, bir çubuğa geçirip, tütsülüyor, döndürtüp döndürtüp kızartıyor, Baltacı'ya elleriyle kopartıp kopartıp ikram ediyor. Öykücünün dillere destan özel bir tütünü varmış. Kendi tarlasında yetiştirip, kendisi kurutuyor, sonra kendisi ince ince dilimliyormuş. Bir de Öykücü, Baltacı domino oynarken ayaklarını uzatması için, yolduğu kazların tüyünden bir yastık doldurmuş. Kızları da boş durmamış, yastığa allı morlu işlemeler dokumuş, süt dolu göğüsleri gibi yastığı bir güzel sevip, okşayıp Baltacı'nın ayaklarının altına koyar imişler. Öykücü'nün hanımı dillere destan Lokman Hekim gibiymiş. Baltacı öksürmesin, Baltacı üşütmesin diye, otlardan yapraklardan, narlardan, kızılcıklardan, şerbetler, şuruplar yapar, küçük tahta kaşıkla usul usul içirir imişler. Öykücü'nün hanımı herbir derdin devasını bilir imiş. Gel zaman, git zaman.. Yakışıklı, güçlü Baltacı, kızların nazına, cazibelerine dayanamaz olmuş. Baltacı, domino oyunu bittikten sonra, sessizce, Öykücü'nün uykusunun gelmesini bekler imiş. Evin içinde beş tane birbirinden güzel kız, bir de anneleri, birbirlerini kıskanır, birbirlerini gözler imişler. Derken.. Baltacı, bir günden sonra eve gelmemeye karar vermiş. Öykücü çok üzülmüş.

Her akşam bir kızını gönderip Baltacı'yı çağırır imiş. Baltacı, yalnız kulübesine gelen ateşli ve birbirinden güvercin kızlarla ön eleme maçları yapıvermeye başlamış imiş. Günler geçmiş... Baltacı, aman bir aksilik çıkmasın diye, akşamları haber verme görevini usulca bir takvime bağlamış. En küçük kız pazartesi, sonra salı.. Hafta içi dolunca, cumartesi pazar, evin temizlik, banyo günü ilan etmiş. Öykücü'nün hanımı da boş durmamış. O da, Öykücü kocası uyuduktan sonra, tütününü unuttun, şurubunu unuttun deyip, her akşam Baltacı'nın kulübesine gider imiş.

Uzun kış geceleri, dışarıda yapraklar kadar büyük, lapa lapa kar yağarken, Baltacı'nın koynunda, şöminenin önünde, bir o yana, bir bu yana; elmas tozlu bir narin el, ateşe odun atar imiş. Bu böyle yıllarca devam etmiş. Kızların her biri, takvimde daha geniş bir yer almak için, bin bir cilveler öğrenir, bin bir kıskançlıkla yarışır, tilkilikler yapar imişler. Kızların annesi de kızlarının koynunda soluğu kesilen Baltacı'ya eliyle hazırladığı şurupları içirir, Baltacı'nın sınırlı gücünden, mütevazi bir rant kazanır imiş. Gelin görün ki, kızların her biri ateş yumağı imiş. Baltacı, hangisinin omuzlarından saçlarını sıyırıp, dudaklarını dokundursa, buharlar, alevler fışkırır, kırmızılık yayılır uçuşur, mora dönüşür, ağzına bu narlı alevli bir kor ateşi alır, diliyle bir o yana, bir bu yana söndürür imiş, Baltacı'nın ağzı dili, kızların narin tenlerinde yanar, yakılır imiş.

Öykücü de uzun kış geceleri, ormanın derinliklerinde ışığı yanan, kolu kuvveti güçlü, yakışıklı delikanlının, hanımını kızlarını sarıp sarmaladığını, eğlendirdiğini, uçurduğunu bilir, mutluluktan sesini çıkartmaz

imiş. Hafta içi dolu Baltacı'nın cumartesi pazar günleri boş geçmesin diye, her cumartesi Baltacı'ya bir koşu uğrayıverip bir öyküsünü bırakır imiş. Baltacı hafta içi odun kesmekten, domino oynamaktan, tütün içmekten, kaz çevirmekten öyle yorgun düşermiş ki, cumartesi pazar günleri, Öykücü'nün bıraktığı öyküleri okuyacak dermanı kalmaz imiş. Baltacı Öykücü'yü küstürmemek için, öyküleri, Öykücü'nün hanımına okutur, kendisi de bir köşede yorgun aslanlar gibi şekerleme yapar imiş. Öykücü'nün öykülerini ne kızları ne de hanımı bir kez olsun okumamış. Yıllar sonra nihayet Baltacı'yı bulan Öykücü, kimbilir, belki bir öykümü okuturum diye, kızlarını, kazlarını, köyünü, uzun kış gecelerini, dünyanın en güzel karlarını, ormanın en güzel derinliklerini, iki dağın ortasında şırıldayarak akan ırmağı, her şeyi Baltacı'ya verir imiş.

Öykücü, arada bir ayaküstü Baltacı'ya uğrar, öyküleri için, 'ee nasıl buldun' der imiş. Baltacı öyküleri okumadığı için bu ayaküstü muhabbetten çok sıkılır imiş. Öykücü de eşek değil ya, Baltacı'nın ıstırabını anlamış imiş. Gençliğinde seviştiği, dillere destan kara gözlü uzun siyah saçlı bir kızla uzun kış gecelerini, kızın narin teninin, bıldırcın nefesi gibi, nefesin sürüklediği titreyiş ve silkinişleri anlatıvermiş. Baltacı, Öykücünün, ormanın derinliklerindeki kuşları anlattığını sanıyor imiş, kuşların kanatlarını, kanatlarındaki renkleri, çırpınışlarını, cıvıldayışlarını, hangi masaldan uçuşup geldiklerini, maviliklerde süzülüşlerini, hangi hülyalardan insanın hangi anına öpücükler getirdiklerini.. Baltacı'nın anlayamadığı bir şey var imiş. Bu pastoral şehvetle yazılmış öyküler, bir bıçak ya da usturayla kuşların

boyunlarının vurulmasıyla bitiyor imiş. Gel zaman git zaman. Baltacı ormanda hem bunları düşünür, hem de koca bir ladin ağacını yere yıkmış, dallarını budamaya başlamış imiş. Birden ayağı, nemli ladin ağacının kabukları üzerinde kaymış. Dallardan bir tanesi, sıkışan baltanın üstüne bir hışımla düşüvermiş.. Baltanın üstüne düşen Baltacı'nın apış arası kanlar içinde kalmış.

Acı haber çabuk yayılmış. Kızlar, Öykücü'nün hanımı, ne otlar, ne şuruplar, ne sargılar denemiş, derde deva sağlayamamış. Öykücü, Baltacı'nın apış arasını kazlarıyla birlikte şişe geçirip, afiyetle son akşam yemeğinde kızlarına yedirmiş. Şöminesinin başında uzun kış geceleri yalnız kalan Baltacı, can sıkıntısından bir o yana dönmüş bir bu yana, nihayet öyküleri merak edip, okumaya başlamış imiş. Kuşlarla dolu ormanın hikâyesi. Bir zaman sonra Baltacı, kuşlarla oturup; konuşmaya, onlarla öykünün içinde yol almaya başlamış. Bu kuşların her birinin, bu ormana, kendinden önce gelen, kendisi gibi güçlü kuvvetli, yakışıklı insanlar olduğunu anlar. Göz göre göre, Öykücü'nün bu tuzağına nasıl düştüğünü hazmedemez, acılar içinde Öykücü'ye koşar. Bu koşuyla Baltacı, ilk defa bedeniyle, erkekliğiyle değil, zekâsının, beyninin dürtüsüyle Öykücü'nün kapısına gelmiştir, kızları, kadını, tütünü, kazları, şu ayaklarını koyduğu kuş tüyü yastık umurunda değil imiş. Öykücü, 'ona her şeyi ilk geceden söylediğini, çünkü öyküsünü ilk geceden itibaren yastığının ucuna koyduğunu' söyler. Baltacı, 'niçin adam gibi söylemedin' der. Öykücü, bu dünya güzeli kızlar, her derde deva anaları var iken, benim sözüme nasılsa inanmayacaktın demiş. Baltacı hüngür hüngür

ağlamaya başlamış. Öykücü, Baltacı'nın başını okşayıp, 'üzülme' demiş, bu gözyaşları bizim için çok değerli, çünkü bu ormanda ilk defa toprağı ıslatıyor bir insanın gözyaşları demiş... Öykücü, Baltacı'yı alıp kulübesine götürürken, 'üzülme' demiş, 'öykünün sonu henüz gelmedi' demiş. Gel zaman git zaman.. Uzun kış geceleri, yapraklar kadar büyük lapa lapa kar yağarken, Öykücü'nün kızları tütün içmeye, domino oynamaya başlamışlar kendi aralarında. Öykücü, takvimin artık bir işe yaramayan sayfalarını, kendi yaşlı yorgun bedeniyle doldurmaya başlamış. Öykücü, uzun kış geceleri, hem öykülerini yazıyor, hem de gece yarıları Baltacı'nın evine gidiyor imiş.. Gel zaman git zaman.. Köylüler, ormandaki kulübeden kuşkulanmaya, kuşkulardan küfürlü dedikodular üretmeye başlamışlar. Ne Öykücü'yle konuşmuşlar, ne de Baltacı'yla.. Bir gece topluca ormandaki kulübeyi basmaya karar vermişler. Öykücü'yle Baltacı çırılçıplak şömine başında yakayı ele vermişler,ne görsünler, ne öykücünün ne de Baltacı'nın apış arası.. yeller esiyor imiş.. Bu iki sapığı, yaka paça köy meydanına götürüp yakmaya karar vermişler.. Öykücü, son söz olarak köylülere, bizi niçin yakıyorsunuz, demiş. Köylüler, apış aranız bomboş demişler. Öykücü ben kendimi bildim bileli burada bir şey görmedim demiş, ya siz gördünüz mü? Herkes eliyle bacaklarının arasına uzanmış. Ne görelim. Yerlerinde yeller esiyor. Bütün köylüler hüngür hüngür ağlamaya başlamışlar. Öykücü'nün önünde diz çöküp, 'peki şimdi ne yapacağız' demişler. Öykücü, bir fikrim var, benim kazların gagaları...

Dün de böyleydi, eşekler gibi tartışırdık, ama sanki, kudretten düzenlenmiş bir öykünün içinde. İsmail, yurt dışına kaçacak. Şimdi onu kim götürecek, hiç halim yok. Birbirinden ağır işkence haberleri, kaçacak delik yok. Dün de öyleydi, bir battaniyeye sarılır, ömrümüz bir odada geçerdi, binlerce cinayet öyküsü, ideolojik tartışma. Çocuklar satranç oynuyor. Ulus'ta arama yapıyormuş polisler, bizimki saklanmak için geneleve giriyor, hapiste kafayı yemiş bir arkadaşımızın kızkardeşini gördüğünü söylüyor, battaniyenin altında aklımı yiyeceğim, 'İyice gördün mü oğlum! ' Yoksul bir ninesi varmış, üniversiteye hazırlanan bacısı. Öyle unutmuşuz. Kapısını çalmamışız. Çalsak, kaç kuruş verebiliriz. Konu deşildikçe, deşiliyorum. Yeni bir oyuna giriyorlar, 'abi, sonra takımı bir daha kuramadık' diyor, gözlerimde uyku. Çorum'da bir mahalle takımları varmış, Sünni-Alevi çatışması, yüzlerce kişi ölüyor,

Alevi-Sünni olduklarını bilmeden yıllarca futbol oynayan bu çocuklar olaydan sonra takımı yeniden kuramıyorlar, Alevi çocuklar öbür mahallede kalmış, gelemiyorlar. Pal Sokağı çocukları gibi küçük bir roman yazıyorum göz kapaklarımın incelen aralığından. Alevi bir komşumuz var, muharrem orucunda kafayı takmış orucu bizle açacak, mutlaka bir şeyler hazırlar getirir, İsmail başı önde, 'İslâm'da katliam yoktur hanım teyze!' İsmail, şimdi böyle bir lafın yeri mi? Söz mü kalmadı. Gecenin bir vakti, evde yiyecek hiçbir şey yok, mutfaktan bir soğan geliyor. Satranç tahtasının yanına iliştiriyorlar. Kavga ederek soğanı bölüşüyorlar. Gözlerimde uyku, düştü, düşecek, Sıdıka Teyze'nin soğanları... Evimiz mezarlığın üstündeydi. Çocukluğumda en tutulan büyü, ya da en moda büyü, soğanı kesip, sabit kalemle içine Arapça bir şeyler yazmak, bizim mezarlığa gizlice gömmekti. Sıdıka Teyze, yıllarını geçirdiği evinin penceresinde oturup yıllarca sokağı, mezarlığı, büyüyü aramaya gelenleri seyreder, şuraya bakın, şuraya gömdüler diye yardımcı olurdu. Gel zaman git zaman, gözünü mezarlıktan ayırmadı. Kim ne gömdüyse, yerini zihninde tuttu, iş edindi kendine. Artık sabah namazından kalkıp gömülü olanların nöbetini tutmaya başladı. İş karşılığı, para, bahşiş, hediyesi, almaya başladı. Soğanlar artık çimlenmeye başlıyordu, ya da mahallenin iftirası, Sıdıka Teyze'nin bu soğanları gömdüğünü söylediler. Evde bir şey olmadığı zaman annem, Sıdıka'nın soğanı da mı yok, derdi. Bir geceyarısı mahallenin dayısı türbe içinde kafayı çekiyor, katık arıyor, git lan Sıdıka'nın soğanlarından getir, buna cesaret edemem, mezarı deşip soğan bulacağım, bul-

sam, Sıdıka Teyze çarpar, uçurur, hayalet yapıverir beni. İşte Rene Magritte'nin bir tablosu. Satranç masasının yanında kabukları hırpalanmış bir soğan. Zihnime yerleşiyor. Buna ne denir. Sık rastlanan bir şey midir bu nesne. Beni şüpheli, tuhaf, yazar yapan? Çok soğuk, biraz daha battaniyeye sarılıyorum. Soğanı zihnimde meşhur eden ne? Soğan kabuklarını elime alıyorum, oynuyorum, korkuyorum, zihnim acıyor.

Gümbür gümbür kapı çalıyor, bin bir tereddütle açıyoruz. Afganlı bir mücahid bozuntusu, Muhammed bu. İşimiz gücümüz yokmuş gibi, bir zaman bunları bir yerlere yerleştirdik, Hacı Bayram Camii'nin arkalarında yer bulduk, çoğu efendi, mütevazi insanlardı, ama Muhammed, kırçıl sakallı, soğan suratlı. İki tane karısı var, savaşmış gibi anlatıyor, palavra. Aklınca İslami öğütler veriyor. Sokakta bizim kadınlardan görmüş, bizim kadınlar çokmuş, şimdi bir tane alıp evlenmek istiyormuş. Muhammed söze, Peygamberimiz, Ayşe anamızı kaç yaşında aldı, diye giriyor.. on bir mi, on üç mü? Şimdi ağzının ortasına yapıştıracağım tokadı, parti kurarken firavun, ticaret yaparken firavun, kadın almaya geldi mi, Ayşe anamızın yaşı.. Hiç değilse adamın şu pis çoraplarını çıkartıp başına geçirip, kovsam. Burada otuz yaşına gelmiş, bir kadın eli tutmamış delikanlı çocuklar var. Oysa bu Muhammed'in akrabası, bir Afganlı çocuk görmüştüm, on üç on dört yaşında, çocuk ailesini geçindirmek için beş ayrı ülkede karda kışta ayak işinde çalışmış, İran, Irak, Suriye, Ürdün, Türkiye. Adam Özbek, İsmail'e göre, hakiki Türkler'den olur. İsmail, birseksenden uzun, babayiğit bir delikanlı. Henüz bir kadının yüzüne bakıp konuş-

mamış. Bırak gitsin, şu soğan suratlı adam İsmail, diyorum. Afgan dağlarında dokuz Oğuz beyinin oymak savaşları, bunlarla aramızda bin yıl var, daha beylik olacaklar, Selçuklu olacaklar, bunlar Osmanlı olup bir arada yaşamayı öğrenene kadar bir iki yüzyıla ihtiyacımız var. İşte orda dursunlar, ne diyeyim İsmail. Adam, istediği karıyı alamadan gidiyor, tartışma uzuyor. Neden hangi kitabı açıp okuyorum İsmail'e, Künhü'l-ahbar, Gelibolulu Ali: "Yunan ve Ermeni ülkesi ya da Rum adı verilen yerler ki Anadolu olarak anıldı. Nitekim Ege'nin batı yakasındaki yerler, Rum istilası üzere Rumeli adıyla bilindi. Kafirlerden Müslümanlara karışanlarla, kadın, erkek cihetinden birbirlerine nikahla bağlananlar, on iki millet olarak şöyle belirlendi, Arnavut, Çerkes, Abaza, Hırvat, Frenk, Macar, Gürcü, Rus, Erdek-Boğdan, Eflak ve Alman. Bu ırkların esirleri gelip döle düştü. Yetenekli kısrakları aşan aygırlardan peri gibi el değmemişler, oğul balı gibi şan sahibi dilberler, yasemin göğüslüler, suskun gönül alanlar meydana geldi!" İşte biz böyle karıştık. Herifler mücahidmiş, bir dağda iki kişi oturamıyorlar, İsmail'le ben de, tartışmadan galip çıkmak için kuduracağız. Evliya Çelebi'den bir sayfa açıyorum. İstanbul'dan Erzurum'a giderken, yolda karşılaşıyor, burada 'yabaniler' gördüm diyor, işte burada sıralamış, adına 'Türk' diyorlarmış diyor, onların dilinden kelimeler veriyorum, diyor, işte burda bugün konuştuğumuz kelimeleri sıralamış. Tam tartışmadan üstün çıkacağım, gecenin bir vakti Asala bir elçimizi daha öldürmüş. Asmaya, kesmeye başlıyoruz İsmail'le, Ermeni Taşnak Partisi gibi konuşuyoruz, biz de artık onlar gibi düşünüyoruz, bölmek, kesmek,

parçalamak, bin yıl birarada yaşadığımız insanlar, bir öldürme eylemiyle başarıyorlar.

* * *

Tartışırken, ne uyuyabiliyoruz, ne yüzlerimize bakabiliyoruz, birbirimizi çok üzüyoruz. Eskiden de böyleydi, insanlar yükü sırtlarında taşırdı, dün de böyleydi, hep yaralı dolaşırdık. 'Çok soğuksun' diyor İsmail, kaldıramıyorum seni, bir müddet evden ayrılıyorum. Arada bir uğruyor, tüp, sigara parası bırakıyorum. Bir gün eve döndüm, sen git bütün parayla tambur al, dünyanın parası, tambur havlulara sarılmış, bir köşeye kurulmuş. Aynı dili konuşmak istiyoruz, yeniden kuşların ciğerlerimizde yuva yapmasını istiyoruz, en nazik yanımızla sabahı düşürmeden sırtlayıp akşama bırakmak istiyoruz. Bak İsmail, tam üç yüz yıl, Mesnevi tekkesiyle, Bektaşi tekkesi aynı sokakta, kapıları karşılıklı, üç yüz yıl Bektaşiler ders olarak Mesnevi okutuyor, Mevleviler, Niyazi Mısri, Nesimi'yi okutuyor. Ne güzel işte, deyip geriniyor, ama bu birliktelik, siyasi, iktisadi, sosyal zorunlulukların tarihe öğrettiği birliktelikten geliyor, sinirle, 'nasıl yani' diyor, hoşgörü bağış, hibe değil, biz iki insan anlaşamıyoruz, onlar, sema'lar, dönme'ler, bunlar Allah için verilen parti, 'parti deme tokat geliyor' diye bağırıyor İsmail, bir hırsla, Pir Sultan Abdal'ı getiriyor, ana avrat küfürler okuyor, bu sefer karşı hareket sırası bende, Köroğlu'nu getiriyorum, bak şuraya, 'içip de düşmanın kanından, dönüp dönüp kustuğun var mı?', bunlar o kültürde olan şeyler, yani şimdi ne desem, Yavuz Sultan, Çekirgeler, Moğollar, Kılıç Aslan'lar, binlerce savaş, bitmeyen bin

yıllık bir mahalle kavgası, hadi şimdi kalkıver, o kervansaraylardan bu yorgunlukla bir kere geçiver.. Şu bizim kemençe, mahalli bir saz. İlkel haliyle bugün, bir köy çocuğu ağacından yontup çalıyor. Aynı kemençe, sanat müziği içinde çalınması en güç, ustası çok az, komplike bir saz haline geldi, Osmanlı kültürü içinde, sanat müziğinin kemençesi daha geniş bir coğrafyaya, daha gelişkin bir zevke, bu mahalli kemençeye geri dönebiliyor muyuz, İmparatorluk kültüründen, mahalli bir kültüre, işte komşuluk buna denir, şarkı da var, türkü de var, bu komşular ayrı ayrı ev tutmaya çalışırsa, Afgan dağlarında iki kişi birarada duramayan mücahidlere döneriz, bin yıl önceye, çünkü bu komşulukta, kültür, birbiriyle konuşmadan, birbiriyle anlaşmadan doğmuş, belki türküde karar kılanlar daha onurlu, daha el değmemiş bir köşe arıyorlar, belki şarkıda karar kılanlar, yalılara, konaklara, beylere peşkeş çekiyorlar kültürlerini. İsmail'in anlattığı İslâm, peri masalı, kolunun altından hileyle, floş cumhuriyeti çıkarıyor, maçı kazanmak için çabalıyor, Medine'de Yahudilerle anlaşmamızla geliyor, çok güçlü bir delil, oysa elbisenin altından hiçbir şey giymez, bu vesikayla, dolaştı, bağırdı, bu kadar sınırlı malzemeden, odadan odaya, koskocaman siyasi, devlet teorileri kurdu, ne diyeyim, hoşgeldin mübarek Ramazan. Ne yani, bir bağış mıydı, bir hoşgörü metni miydi, vesikalı yarim oldu çıktı İsmail, 'iyi de İsmail, bin dört yüz yıllık tarih içinde, on binlerce vesika var,' kaybetmeyi denemesi bile düşünülemezdi, on binlerce vesikadan milyonlarca insanın kanından, savaşından anlaşmasından, tek bir mütevazi cümle söylemeye çalışan yüzlerce ta-

rihçi kafir, rasyonel, kartezyan, aydınlanmacı... Bu vesikayla İsmail, inanç sahibi, kurtarıcı, cennete gidecek, bir rivayete göre bir cinayet şebekesinin tam ortasındayım, bir rivayete göre vatansever çocuklarız, bir rivayete göre, bizi evimize bırakacak tek bir yol bilmiyoruz, şu ıstırap denilen büyük saldırı asırların dik yamacına, bin yıllık tarih başımıza düşüyor, ne yapabilirim, ne Diyarbakır'ın karpuzuna laf ettiririm, ne Zekai Dede'ye, İsmail, 'sen kimden yanasın' diyor, 'hadi namazına' deyip kaldırıyor, küçükken, babam cumaya götürmek için peşime düşerdi, Çarşı Mahallesi'nde kilisesinin içinde saklanırdım, beni endişelendiren babamın beni bulmak için çok acı çekmiş olması, bu acılar bilinçaltımda ne çok bekledi, vatan haini yaptı, dinsiz yaptı, çocuğu artık namazda yanımda bulamıyorum, kör bir çocuk, hatta spastik, hayatı tarihin bilinçaltında, birlikte yaşayabileceğimiz bir dünyayı, birlikte yaşadığımız bir tarihin bilinçaltından çıkarmak, beylere, konaklara, yalılara kurşun sıkan, bir Türk lirasını altmış milyona bölecek, her bir vatandaşa Fatih gibi saygı gösterecek, her gün öldürecek, geceleri... Sıdıka Teyze'nin soğanları.. Binlerce ayrı sima düşünün, fasıl başlayınca, enstrümandan gözünüz ayrılır, sanatkârın yüzünü... Perde perde melodinin içine yumuşak orgazmlarla gömülür, yüzer, yükselir, apayrı yüzler, derin bir perdede bir tek yüzün ifadesini alır, kendinden geçmiş, ilk hali midir insanın, ilahi bir vecd, çok duygusal ve güçlü bir etki, kemiklerimizi sakatatçının eline verip, ilahi bir bedene mi sokuyor, bu yüzü tanımasam da, bu yüzü seyreden yüzüm, flüt çalmaya, başkalaşmaya, ilahi bir saygı noktasına, hayatımızın temel

dersi, unun ve suyun buluşma noktasında tanışır insanlar, işte orada aniden düşman da olabiliyorsun, çağdaş psikiyatristler isteri mi diyor, yoksa, metaforun, atmosferin keskin ikliminden mi geliyor, bin yıldır, bildiğimiz tek şey, iki kişilik cennet yok burada, bir tarafta toplama kampları gibi tarikatlar, Müslümanlığın sırtında sülükler gibi şeyhler, ağalar, beyler, 'çok soğuksun' diyor İsmail, suyu değiştirmek, koli basillerini temizlemek, değil, evet, karbon moleküllerinin yerini değiştirmek, ne yapabiliriz, binlerce yıllık şehir burada dururken, sen git Batı'nın demokrasisine milyarlarca dolar öde, işte böyle konuşan herkes ateş ediyoruz, mahzene atıyoruz, beynim sadece bölüşmekten anlıyor, bölüşmeye yanaşmayan bir Müslümanlık büyüyor, birbirini yiyen, oturan, şişen cesetler çoğalıyor, cinlerle, perilerle, şeyhlerle, partilerle tedavüle girip, modern ve keyifli tatile çıkıyorlar, şimdi bir çocuk gelip, kapıyı çalsa, abi, melekler ruj sürüyor mu, ebediyyen cehenneme atarız, şimdi bir çocuk gelse, kapıyı çalsa, abi, melekler plaja gidiyor mu, dese, ebediyyen cehennemde yakarız, oysa gerçek, bu bölüşmeye yanaşmayanlar yüzünden, yan mahalle çocukları, renkli iç çamaşırları giyip, rujlar sürüp, iş adamlarının koynuna gidiyor, cehennem çok ucuza getirilmiş bir gaz odası, bir çöplükten bozma, yoksa cehennem pahalı bir şey mi?

İşte benim ülkem, gecenin bir vakti, soğuk bir bıçak, ne yapayım bu soğuk bıçağı, gecenin matemine örtüp sarayım, işte Sumatra, o da bir benim ülkemdi, İsmail bir kenarda, Osmanlı'nın on dokuz kadırga gönderdiği, her bir sanat ehlinden birer sanatkâr gönderdiği Su-

matra'ya, Yüzbaşımın tesadüfen parmağını bastığı ülkeye hüngür hüngür ağlıyor, nihayet bir Batılı yazmıştı, doğuyu, masalsı, çocuksu, ilkel renklerle anlatıyor her Batılı gibi, iki elçi gelmiş de, paraları bitmiş de, biberleri satmışlar da, doğrusu, Osmanlı, bu cehennemin dibine, Portekiz saldırıları karşısında yardım istenince, on dokuz ağzına kadar dolu kadırga gönderdi, bu duygu sarhoşluğu, evimizin hemen altında Serinofil Derneği'nden gelen kuş, bülbül sesleriyle büyüyor.. İsmail yeniden bir kaza namazına başlıyor, binlerce oynanan satranç, yüzlerce karıştırılan, yırtılan kitap, tekrar tekrar namazlar, kimler kanınızı emiyor bilmiyorsunuz, adi insanlar, nasıl namaza durursunuz, nerde durduğunuzu bilmiyorsunuz, bilinçaltı deyip geçmeyin, gençliğim orda geçti, yüz binlerce küfür, tutarsız söz tıkılı oraya, bu şartlarda tabii mutlu olunmaz, mutlu olmak için size de inanmam, para burjuvazisinin köpekleri, geçmişle, bugünle, yarınla, hayatla, hiçbir fikirle ilişkisi olmayan pezevenkler sürüsü, renksiz, kemiksiz, ülkesiz, orospu çocuklarının kulu köleleri, beylerin, paşaların, amirlerin, ağaların toplumu, statü toplumu. Milletimizin ruhuna yapışmış, abiler, cemaat liderleri, parti başkanları, ülke sathına yayılmış, gece gündüz bu insanlara hizmet ediyorsunuz, bu insanlar statü toplumunu ayakta tutuyor, yaratıcı, eleştirel hiçbir yapıya müsaade etmiyor, kabinelerine itten, köpekten başka kimseye izin vermiyorlar, milletimizin ciğerlerinde doğup ciğerlerinde ziftleniyorlar, en büyük yazarlarımız, bu statü toplumunun aşağılık ağalarına, parti liderlerine danışmanlık yapıyor, çünkü hepiniz majik toplumun çocuklarısınız, doğaya ve in-

sana ve herkese değil, tabiatüstü güçlere iman etmiş geri zekâlı zavallılar topluluğu, bin yıldır yaşadığınız toprağı bir kere laboratuvara götürmediniz, üç taraflı denizle çevrili ülkenizden bir damla deniz suyunun kimyasına bakmadınız, üç çeşit peynir bilirsiniz, şamanizmden, mitolojilerden kalmış, sizi tabii ki herkes yönetir, De Gaulle, 'on bin çeşit peyniri olan bir toplumu nasıl yönetirim' diyor, üç çeşit peynir bilirler ama, bin çeşit şeyhe inanırlar, toplum, toprağa, taşa, eşyanın kendisine, ve kendilerine değil, bu adamlara inanır, peynir satamadıkları, denizi kullanamadıkları için, inanç, din satar, geçinip giderler, herkes teker teker bir ahlakın sahibi, herkes Allah karşısında temize çıkacak, cennete gidecek bir zekâya sahip, ama toplu yaşıyoruz, iki kişilik cennet yok, kurumsal ahlak tanımazlar, bin dört yüz tane hastane açarlar, bir tanesini yönetemezler, üç tane koca medeniyeti kim çarçur etti, bu ağalar, beyler yüzünden çocuklarınıza aktaracak kulluk, kölelikten başka hangi değeri bilirsiniz, bilimsel, sosyal, edebi, eleştirel tartışma ortamının hangi ürünüyle tanışırsınız, statü toplumunun karizmalarından bağımsız kim çalışabiliyor, hepsi köpek, hepsi hizmetçi, herkes yerini belirlesin, çaresizlik içinde ağlamayın zavallı insanlar, en çok ansiklopedi satanlar en çok Müslüman, en çok tencere satanlar en çok Müslüman, en çok otomobil satanlar en çok Müslüman, mehter marşıyla Ford araba satıyorlar, salaklar sürüsü, kapitalizmin bile fethetmekte tereddüt ettiği, manevi sahalarda mal bulur, ülkenizi, dininizi becerip satarsınız, elli yıldır Amerika'ya binlerce talebe, doktor gönderdiniz, ne bok oldu, statü toplumunun dayılarına, hol-

ding ağalarına hizmet etmek için, hepsinin canı cehenneme, herkesin teker teker haklı olduğu bir dünya değil, iki kişilik cennet istiyorum, on dokuzuncu asrın köhnemiş yalı, saray, cumbalı ahşap evlerinde neyin günahını çıkarıyorsunuz, ahşaptan işte kardeşim, sedefcilik, kakmacılık, türbeleri korumak, yeni yetişen nesillere emanet etmek sahtekârlık işte kardeşim, Fatih'in emaneti, Fatih'in türbesi midir, şurda belediye birkaç yüz milyona onarır, Fatih'in emaneti, Fatih'in adaletidir, Fatih'in adaleti, kendinden de önce, Anadolu'da yaşayan İmparatorluk kültürü içinde aldığı, sosyal, siyasi, iktisadi yüz binlerce ilişkinin tarihe öğrettiği zorunluluklardır, herkes yerini belli etsin, statü toplumunun, majik toplumun, tek kişilik cennetin, bireysel ahlakın, para burjuvazisinin yanında mısınız, yoksa, bütün bunları, eleştirecek, üstyapıyı, eleştirel sosyal, siyasi tartışmalarla kurumsallaştıracak eserlerin, bağımsız güçlü aydınların yanında mısınız?.. İsmail'in namazı bitiyor, onu şaşırtacak bir şeyler bulmalıyım.. Eskiden hacı adaylarının Konya'ya uğraması bir gelenekti, hatta Hatay'da Soğukoluk denilen fahişelerin yerine gitmek de bir gelenekti, burada kendi paralarını fahişelerin paralarıyla değiştirirlerdi, sebebi, fahişelerin paraları daha Müslüman, daha hak edilmiş para olduğu için, bu paraları alıp öyle haca giderlerdi, İsmail 'bu yalan' diyor, Diyanet İşleri Başkanlığı'nın altmışlı yıllarda bir fetvası var, para değiştirme işine son vermek için.. Geceyarısı bülbül ötüşlü kanaryaların sesleri çoğalıyor. Dışarısı deli bir soğuk. Soğuğun tüyleri fare kürkünden. Güvenli bir istihbarat geliyor, evi terk edin. Ev basılacak. Bir hışımla bir geceliğine saklana-

cak ev arıyorum, bütün kapılar yüzüme kapanıyor. Sobaya atılacak tek bir odun yok, gazete parçalarını sıkıca burup tutuşturuyoruz, koca kömür sobasında gazete parçasının yanışı neye benziyor, ne bileyim anlatmıyor derdini, battaniyelere sarılıp kızılderililer gibi çömeliyoruz, tamburu satan adam, dikkat et, soğuğa gelmez, demiş, levhası çatlar. İsmail, kendi sırtındaki battaniyeyi de tambura sardı, gece Yahudi, gece yağlı kurban derisi. Polisler, geldi, gelecek. Bu saatlerde Ankara radyosu, 'aman ölüm, zalim ölüm, üç gün ara ver'. Son arzumu sorarlarsa, şu türküdür, 'Selânik içinde ezan okunur, selanın sedası cana dokunur', bu türküyü de kömür sobasına atıyorum, ateş mi külün, kül mü türkünün sakallı babası olur, ışık ve oynaşan gerçek, iri odun, bir kova kömür, sıcağın her türlüsü yavşak, sahtekâr, yalan, bu soğuk onurlu, peşinden koştuğumuz nar dudaklı kadın, İsmail çocukluğundan beri un helvası hastası, şimdi polisler alsın, getirin bir tabak un helvası, her şeyi, herkesi tek tek itiraf edeceğim, diyor.. Evde yiyecek kırıntı yok, dünyanın parası tambur, süslü püslü gelinler gibi, duvara dayalı yedi kat mintan giymiş, çul çaput örtülmüş, biliyorum bu gece son mülteci, apartman kapısına yönelen her adım, sokakta rüzgârla gezinen her ses, dermanımızın bir perdesini dişliyor, bir telini kopartıyor, şimdi ne desem İsmail, sen git bütün parayı tambura yatır. Komik gelse de biliyorum sebebini, ölmeden Osmanlı'ya ait bir şey tutmak, onunla konuşmaktı derdi, beklenen deprem, tavanı kafamıza yıktı. Tamburdan ilk çıtırtı geldi. İsmail, panikle ayaklanıp, tamburun altına kirli kara kırlentleri yerleştirdi. Sessizlik içinde gece, özel bir su-

ikast hazırlıyor, çıt sesleriyle, soğuk vahşiler gibi çatlatarak insanı iğrenç bir ağızla gülüyor, tamburdan bir çıtırtı daha.. İsmail ağlayacak, yalvarmaya... ne olur sus, Osmanlım sus, Kafkasyam sus, kurban olurum sus.. sessizlik gecenin diplerini kanatıyor, dışardan geldiler, gelecekler, tamburla soğuk ipini kopardı artık, kanlı bıçaklı kavga, elimizden ne gelir. İsmail belki de ilk defa hayatında bir başkasından yardım istiyor, yüzüme baktı, araya gir, kavgayı ayır, çünkü elde kalan tek örtü, sırtımdaki battaniye, battaniyeyi tamburun üstüne koymaz isem, Osmanlı, vatan, din düşmanı olacağım, son işimi de elime yüzüme bulaştırdım, derinde bir kuşku var, seziyorum, battaniyeyi tamburun üstüne koyuverdim, İsmail yeniden gelin başı süsler gibi itinayla düzeltti battaniyeyi, sardı, sarmaladı, yüreğimizi kör eden bir çıtırtı daha, şimdi kalpten gitmiştir İsmail, ama nedense, çıtırtının sesini pek yumuşak buldu, belki de tambur değildi korumaya çalıştığı, yanında, polisler kendini alırken birisi, bu yüzden battaniyemden sonra çıtırtının sesi yumuşak geldi, kollarımız böğrümüzde öylece... Gözlerimi eski yağlı kilimin tuhaf desenlerine gömüp ekşi erikleri tümden yutmaya çalıştım, boğazıma tıkıldılar, şimdi bir diş geçirsem, ağzım ekşiyecek, çıtırtının içinden, ince, camsı bir çizik bulup, eriklerin narin kabuklarını çizmek, bu şekilde kaç dakika nefes alabilir insan, İsmail başıma dokundu, 'sabah namazı kaçıyor', 'kalk, kuşluk vakti, bak, gece lapa lapa kar yağmış..' Saat onu geçiyor..

Geceden yalnız, ipek çorapları jiletle doğranmış kan bere içinde bir fahişe, çoluk çocuk, soğan, kül, hâlâ kullandığım derme çatma bir daktilonun başına geçi-

yorum, namazı kılmıyorum, 'ne yazıyorsun' diyor, adamın birinin kazları varmış, nasıl olmuşsa, erkeklik organı kesilmiş, ee, sonunu bilmiyorum, kazların gagalarını alıp, orasına yapıştıracak..

'Ne manyak adamsın' diyor, dikiliyor yukardan aşağı, 'ne kazı, ne gagası', oturduğum yerden İsmail'in yüzüne bakıyorum, burun kılları görünüyor, orada gömülü bir deniz böceği, tam dört yüz milyon yaşında, o burun deliği bana büyük bir evi hatırlatıyor, İsmail, bakışımdan ürküyor, 'ne soğuk adamsın', deyip namazına dönüyor..

Evden kaçarak çıkıyorum, Mesnevi mutfağında, kevgir, sini, kaşık, her şeyin sayısı, bütün dergâhlarda, dokuz, on sekiz, ya da bu sayıların katları, ancak, yalnız bıcakların sayısı tutmuyor. Karışık. Hemen kapıda, ev basılacak istihbaratını getiren arkadaş. Gelmediler diyorum. Yanlış anladınız diyor, bu akşam gelecekler.. İyi, iyi deyip arkadaşı gönderiyorum. Bu bıçakların sayısı... on üç, on dört, bunların tılsımı ne? Bu nasıl bir özlem, nasıl bir tutku, uzun bir yolculuğa çıkıp izimi kaybedeceğim, bir dolaba girip kitleneceğim, bu kiliti bıçakların sayısı açacak. Tat çok önemli, birbirine karışmaması lazım tatların, her sebzenin bıçağı ayrı. Bu tamam. Bu dokuz bıçakla da yapılabilir. Bunu hemen çözmeliyim, galaksilerin uçsuz bucaksız mekanlarından tarihin içlerinde bir milimetre alanı daha insan zihninin toprağına koymam lazım, bu bana verilmiş özel görev, bu görev, kuşkulandırabilir, daha büyük bir görevin küçük sürgünleri, iyi yetiştirebilirsem, o özel görevin ne olduğunu daha iyi anlayabileceğim, bu sürgünler topraklarımızda yaşamış en onurlu insanların

ruhlarında yeşerdi, cömertçe her yana sarıldılar, işte can damarlarıma kadar geldiler, beynimde bir yerlerde uyuyup kalmışlar, bu sürgünün peşinden gideceğim, eşi görülmedik bir sendrom, eşi görülmedik bir tümör, hayır bunun altında organik bir yağ parçası, soğuk bir yağ parçası..

Annem, tığla örgüsünü örüyor, çömelmiş beni işaret ederek komşu kadınla konuşuyor, 'bu çocuk çok soğuk, içe kapanık.. Annem, Boztepeli Hayriye'yi mi gitsek, diyor. Boztepeli Hayriye, ölü yıkayıcısı kadın, nerde ölüm, ateş yakılır, kazan, Boztepeli Hayriye çıkıp gelir. Hayriye'nin ölü yıkadığı sabunlar, hangi evde karı koca ayrılığı, hangi evde soğukluk, bütün derde deva, kadının evi, bir el yıkanmış sabunlarla dolu. Bir sabun ticareti. Her sabun artık varolmayan bir ölüyü yıkamış. Sabunun tadına bakıyorum, tükürüyorum, annem, elimden kapıp çantasına atıyor. Banyoya sokuyor, banyo, bir leğen... Bütün ömrüm, benimle birlikte bir yalnızlık bu leğen. Annemi, ağlaya sızlaya dışarı kovuyorum. Sabunla yıkanmak.. Yıkanmış gibi, sabunu köpürtüyorum, köpük sabunun üstünde, süslüyorum.. Gece nerdeydim? Sabah eve dönüyorum. Sokağın başından Serinofil Derneği, kapısında kalabalık görüyorum. Bir şeyler olmuş. Nereye kaçacağımı biliyorum. Numünenin morguna. Ailesine, arkadaşı olduğunu söylemiyorum. Adana'nın bir dağ köyüne.. Toroslar'da.. Karla kaplı.. İsmail'in annesinin, babasının bu kadar yoksul olduğunu bilmiyorum, hepsi şalvar giyiyor, hepsi lastik ayakkabı, derme çatma, üstü tahtadan bir musalla taşı... Cenazeyi köylüler, Allahüekber, Allahüekber kaldırıp götürüyor, orada öylece.. Musalla-

nın ardında Toroslar, karlı, birkaç köy evi, köylüler gitti, avlu açıldı...

Rene Magritte. Musalla taşı üstüne, bir el yıkanmış bir sabun. Öylece, zihnime. Sırtımdan, musalla taşına, dağların derinliğine doğru... Bu fotoğraf, estetik bir obje. Bu resim, beni, ülkemden, silahtan, dinden, daha derin, uzak, sessiz, içinden çıkılmaz bir yere götürüyor... Ankara'ya dönemedim.

* * *

Üç-dört ay sonra dönüyorum, Cabbar adında çok sevdiğim bir arkadaşım tamburu alıp Fransa'ya götürmüş. Mahallede sanki hiç olmamış, hiç yaşanmamış gibi kimse İsmail'in ölümünü konuşmuyor. Aylarca Serinofil Derneğindeki kuşların ölümü. Anladığım kuşlar, kurşun sesinden ölmüş. Herkes, saldırının kendi kuşuna olduğunu, kanadından yaralandığını, kafesi parçaladığını zevkle ve bin bir palavrayla anlatıyor. Polislerden davacı olmak için, savcılığa dilekçe bile vermeyi düşünmüşler. Dün de böyleydi, bülbül ötüşlü kanaryalar, biri muhabbeti açsa, ben, 'arkadaşımdı' desem.

Gün gelir de görürsün sesimi, düğün resimlerimi. Gözlerim eğilir ağzımın içini öperdi, sözler kokardı yüzüm. Her cenaze yedinci deliğine uğurlandı ney'in nasıl susardı sular.

Ellerimle sevişip, hiç ölmediğimi bıraktığında, bu doğru değil, tüterek uzaklaşırdım. İyi haber değildi bu park, bu kaldırım, biliyordum, bu postaldan memeler. Allahım Allahım keşke seni tanımasaydım, bir kenarında, kreşe giden çocuklar gibi, selvilerin dallarına yürüyen ıssız kara böcekler gibi.

Berrak bir yorgunluk istedim, her neyse. Özel bir papaz gibi sanata inanan annesinin sesiyle. Bulutları şal gibi üstüme alıp, çok da güzel diyebilen, ortak güce boyun eğip. Ne yapabilirdim, ben Tanrıyı kaloriferli evlerde tartışmadım. Başkaları daha iyi anlatır, Allahım, Allahım dudakları, toprağa geçirilmiş, ve hep orada unutulmuş yüz yıllık paslı süngüler gibi.

Yaklaşan şu akşam iyi haber değildir, toprağın nesini öpmek şimdi. Ağızdan ağıza yayılmayan, konusu basit, herkes gibiyken gözlerim. Bilinmeyen şeyler kurcalarmış gibi arada bir yukarlara bakan, kimbilir, bir daha geri dönmeyen elli yedinci alay gibi. Ne söylesem annemin resmidir, sular daha iyi anlatır şimdi. Açıkça belli olan her şey ağırdır şimdi.

Artık sussam da saçlarına tarak gibi giriveren kemiklerim ağlar şimdi. Harlaya hırlaya saldırırım küreklenen kirpiklerine, deme öyle, bin yalanından sebebim var şimdi. Mısır tarlalarından eşek sırtında Bağdat'a gidiyor, ipini koparmış rüzgâr mı yiyor. Yunan Tanrıları daha iyi anlatır, evet böyleydi bu hikâye, en güzel hilesiydi hoşgörü. Allahım Allahım, gün kimin, güneş kimin konuşuver artık. Bin bir gecenin avazesi buz renkli kitaplarda uyuyor, Bağdat günde beş vakit alevler mi yiyor.

Birazdan dönüverecek korkularla yıkanıyor nehir gibi memelerinde, işte ellerim, tam da burada, seyrederken seni yine ağır başlı ve sağır. Nereye yerleştirsem insanların derdine, iktidardan söz ediyor. Basit bir hesapla yeniden gözü kanlı emirler mi alıyor? Çiğ ve pişmiş işte kelimeler, benim de hücrem ruhsatlı. Tekrar uğrayacak biliyorum, çelik yelekli, lirik, eli kanlı o serseri. İşte yine, tam da burada, ney dinlerken de şehit oluyor insan.

Yalnız krallar mı mağlup olunca annesine koşar. Gecenin en güzel avlusu, en uzak denizin laciverdi. Aklımın devşirdiği çocuk parke taşlarını delilendirip dileniyor soğukta, 'amca amca, bizim ev nerede?'

Söyleyin artık, hanginizin gözleri bulundukları yere uygun düşüyor, peki neden, her ölüm haberinden sonra içimizden katarlarla türküler geçiyor?

Tanrı masum yavruları korusun ve daha büyük acılar vermesin. Boşalırcasına yağıyor, tatlı bir kalbi vardı yağmurun. Zavallı insanlar bela görmüş gibi kaçıyor. Güvenli olmayan sokaklarda tek kişi kalıyor, karizmatik liderimiz, yedi-sekiz yaşlarındaki çingene kızı Döne. Tatlı bir kalbi vardı Döne'nin. Saçlarını hiç yıkamıyordu. Beni hiç dinlemiyordu. Tatlı bir kalbi vardı saçlarının. Onu her gördüğümde, tabii samimi olduktan sonra, ne olur Döne, yıka şu saçlarını, yoksa konuşmam, dedim. Döne, tehlikeli bir hikâye. Döne kızgınlıkla bana dönüp, 'ben karayım, fakat güzelim!' diyor, unutmuyorum.

Kızılay'ın göbeği, Sakarya Caddesinde eteklerini savurup yalınayak dans ediyor. Boşalan sokaklarda yağmur, Döne için özel yağıyor. Bunu Döne de biliyor, gururla ayaklarını şap şap sulara vuruyor. Tatlı bir kalbi vardı şap şap'ın. Bu sular nerden geliyor. Milyarlarca

yağmur tanesinden hiç değilse birkaç damlası Amazon'da vahşi bir kediyi ıslatmış olamaz mıydı? Döne, her bir yağmur tanesine özel mülkü, pırlantaları gibi teker teker özen gösteriyor. Lokanta, manav, pastane içlerine kaçışan zavallı insanlar, Döne'yi acıyarak seyrediyor. Niçin acıyorlar? Islanmak-onur-dans etmek sosyal düzeni bozan çok çirkin bir sosyal öcü mü? Karışıklık mı? Döne, yağmur tanelerini göklere bağlayan iplere tutunup zirveye ulaşmak istiyor. Yağmur tanelerini, soylu bir şampiyonun hediyeleri gibi göğsünde tutmaya çalışıyor. Issız bir göle ansızın düşen pırıltılı bir kolye. Yağmur taneleri Döne'nin kirli kara avuçlarına düşüyor. Tatlı bir kalbi vardı kirli ellerinin. Önceleri benim de midem kaldırmadı, sonraları kahve telvesi gibi geldi derisine yapışmış kir. Döne, sulara gömülmüş bir ormanda bilmediğimiz bir masalı biliyor olmalı. Tatlı bir kalbi vardı masalın. Göklerdeki müzik kutusunun saçılıp yağmurlarla sokaklara döküldüğünü biliyor olmalı. Su, yağmur ve denizin sardığı, onayladığı varlığımızın, kişilikten, sokaktan, çevrelenmiş gözlerden çok öte, başka bir şey olduğunu biliyor olmalı. Yukarıda birini görmüş olmalı. Yağmurun üstünde gökleri, göklerdeki efendiyi, efendinin tatlı kalbini, pırıl pırıl. Efendinin, gözyaşlarımızı yanaklarımızdan alıp, omiriliğimizin içinden akıtan meleklerini, içimizi titreten sıcacık ve üşüten oyunlarını biliyor olmalı. Tatlı bir kalbi vardı dans etmenin. Döne, sizleri görmek ne güzel der gibi, göklerdekine bakıyor. Güneşli bir tebessümle kısılan gözlerinin kirpiklerine yağmur tanelerini çarptırtıyor. Tatlı bir kalbi vardı kirpiklerinin. Denizlerin üstüne binlerce yağmur tanesi, deniz-

lerin derinliklerindeki balıkların aklına binlerce pırıltı düşsün diye düşer, kimbilir. Sular, zamanı, sokağı, insanları, kirli kara suratını, dilenciliğini alıp götürüyor, nereye, bu sümüklü çöpten fosil yağmur tanelerinin içine gömülüyor. Tatlı bir kalbi vardı, yağmur tanesinin içine gömülü, sümüklü çöpten fosilin.

Hakan'la birlikteyiz ve Hakan da benim gibi düşünüyor olmalı. 'Ben tavrımı Döne'den yana koyuyorum' diyerek sokağa atılıyor. Tatlı bir kalbi vardı Hakan'ın, yıllar sonra da ben tavrımı Bosna'dan yana koyuyorum diyerek Bosna'ya gidecek, savaşmaya. Bu kupkuru idealist çocukların dünyaya coşkuyla atılan tavırlarına çok ihtiyacımız var, yaşam bu yüzden devam edecek. Tatlı bir kalbi vardı aniden atılan tavırların. Lokanta içlerine, apartman diplerine çekilmiş insanoğlu, şu toplum, şu kutsal kilise, bol sütlü kahve içiyor vitrinlerin içinde. Güneş ışıkları, yosunlar, volkanik dağlar, kaplıcalar, Atlantik, isimlerini medyadan bildikleri rafine, tadsız tuzsuz bir dünyadır, hâlâ dünya mı adı? Ancak, kabul etmek gerekir, seyretmek de çok zevklidir, protein suratlı yiyecek bitkileri için. Tatlı bir kalbi vardı protein suratlıların. Ama neden, denizlerin en cılız balıkları, en yoksul balıkları, akıntıya, nehrin içlerine, yani saf ve ormanca damarlara yalnız inatla yol alanlar. İyi beslenenler, nasılsa yağmur tanelerini sulu meyvelerde bolca buluyorlar. Topla eteklerini Döne! Önünde beliren hayali merdivenin basamaklarına minik ayaklarınla tırmanıver. Tatlı bir kalbi vardı minik ayaklarının, eşsiz, eksiksiz ritmiyle büyüleyiverirdi. Minik bacaklarının ritminden gözlerimizde şeftali tüyüyle sürünen gizli bir niyet, ıslanıp, uyuşur, unutu-

lur, giderdi. Tatlı bir kalbi vardı gizli niyetlerin. Duvar diplerine saklanmış topluluk, dans eden bir terörist izliyorlar. Döne, birden önünde beliren Hakan'ı gördü. Aceleyle, hiç düşünmeden, yerden avucuna çamur, çakıl alıp Hakan'ın üstüne fırlattı. Yarım saat önce, yüz binlerce insanın aktığı sokak, iki kişiye dar geldi Döne, kızgınlıkla sokağı terk etmesi için Hakan'a bağırıyor. Ne olduysa, birden iki başlı bir fare oluverdi. Bu sularda bir başkası dans edemezdi. Hakan'a saldırıya geçti. Bu sefer, yağmur sularına başka bir sertlikte vuruyor, seslerden belalar yükseltiyor. Hakan, korkup geriye, lokantanın içine döndü. Lokanta içinde yağmurun dinmesini bekleyen steril topluluk, bu iyi aile çocuğunun aylarca yıkanmamış bu pis çingeneye niçin musallat olduğunu çözmeye çalıştı. Döne, avuçlarına, taş, çakıl, çamur doldurmuş, duvar diplerine dizilmiş kalabalığın içinden Hakan'ı arıyor. Hakan, dur diyemeden, avucundakileri fırlatıyor, çamur, kırk yaşlarında, şık giyimli bir hanımın üstüne geliyor. Kadın lekelenen üstüne başına, yani, sanat şaheserine dehşetle bakıyor, bu pisliğin sorumlusu olarak Hakan'ı görüyor. Hakan'a hırsla dönüp, 'terbiyesizliğin alemi yok' diye çıkışıyor. Tatlı bir kalbi vardı terbiyesizliğin. Döne, kadının sinirlenmesinden çok hoşnut, zevzekli kahkahalar atarak, tekrar saldırıya geçiyor. Kadın kızgınlıkla hanımlığının altından iğrenç suratlı bir sokak kadınını piyasaya sunmaya karar veriyor: 'Git şurdan pis eşşoğlueşşek.'.. Döne neye uğradığını şaşırıyor. Korkusuzca, elini beline koyuyor. 'Sen ne karışıyorsun oropsu şebek.' Tatli bir kalbi vardı orospu şebeklerin.

Orospu şebek lafı pek eğlenceli bulunuyor, boş göz-

lerle yağmuru seyreden kalabalığın zihninde bu kelime gezindi durdu, evet fazlasıyla boyalı ve çivit mavi bir manto giyen bu kadın orospu şebeğe benziyordu. Orospu şebek, bu küçük canavarla başedemeyeceğini anlayınca, biraz daha şirretleşmek zorunda, riski yükseltiyor, kalabalığa dönüp, 'kim atıyor bu iğrenç yaratıkları sokağa' diye söyleniyor. Belki de imdat istiyor. Döne, seyirci desteğini çoktan orospu şebek yakıştırmasıyla arkasına almış, kendinden çok emin. Ellerini yeniden beline koyuyor, gözlerini kısıyor, ses tonunu kararlı bir şekilde küçültüp: 'Bak kadın, seni bir iğfal ettiririm, sen gününü görürsün..' Tatlı bir kalbi vardı Döne'nin ağzından çıkan bu iğfalin. İğfalin üzerine sterilize topluluk, müsabakanın pek nizami ölçülerde geçemeyeceğini anlayıp irkiliyor, olay yerini yağmura rağmen usulca boşaltıyor. Kadın, şirretliğin yakalarını ana avrat açmak zorunda. Olanca gücüyle, 'git şuradan pis fare, 'yer gök inliyor, şimşekle çarpışan enerjik bir sertlikle devam ediyor, 'git Allah'ın belası, git şurdan pis, iğrenç fare..' Kadının çığlığı bir dost buluyor, kalabalıktan biri çıkıp Döne'ye acımasızca bir tekme savuruyor. Döne yere savruluyor. Diğer tekmeleri önlemek için Döne'nin üstüne kapanıyorum, dünyaya aniden atılan tavırlardan. Döne'yle henüz dost olmadığımız günlerdi. 'Boş ver Döne ne gereği var' diyorum, Döne, ağlamaya başlıyor. Oyun bitti. Döne, sadece çocuk. Onu dindirmek için manavdan bir şeftali aşırmak zorundayım. Hakan'ın üstüne yürüyor yeniden. 'Oyunumu bozdun!' Döne'yi durdurmaya çalışıyorum, 'Allah'ın yağmuru biter mi Döne!' Döne, 'niye yanıma geliyor, belki ben istemiyorum,' diyor. 'Yapma Döne' di-

yorum. Döne, boğaz kasları yırtılırcasına bağırıyor: 'Yağmur onun mu, yağmur onun mu?'...

Bedenin sorun olmadığı bir dünyadan, Tanrı'nın cennetinden geliyor bu çığlık. Dünyaya açılan kapımız dansla, beden, sevgi dolu, bir ibadete dönüşüyor. Yağmur kimsenin değil. Oysa, kehanetim, bilinçaltıma gömülü. Bilinçaltım, denizaltı hurdası, yüzlerce heyecanlı gencin zihnini teker teker çizecek bir milyon jilet çıkabilir, ama şuracıkta yağmurla dans eden.. Kontrol edemediğim bu altları, ya kireçle örtmeliyim, ya da betonarmeyle, başaramadım, bu altları Döne örttü. Filmlerdeki faşistlerden söz etmiyorum, işte Döne, sadistçe, şeytanca şakalara, modern korkulara yem yapmıyor bedenini. Bu ne sahtekârlık, çığlıklar ve cesetlerle dolu bir kulede tetiği ikiye on kala getirip Döne'yi seyretmek, heyecanlı.

* * *

Henüz on-on beş adım yürümüştük ki, Döne'nin abisi, elinde çakı bıçağıyla önümüzü kesti. Abisi dediysem, on-on bir yaşlarında, kupkuru, kara yüzlü, gerçek bir sokak canavarı. Lağım deliklerine sürünmekten derisi çok kullanılmış kayış gibi. Yağmurdan korunmak için naylon torbaları parçalayıp sargılanmış. Ayaklarında ezilmiş teneke kutu kolalar. Teneke kutuyu ayağıyla ezip yine ayağında kalacak şekilde sıkıştırmış. Ses çıkartmaya yarıyor. Ona kalırsa, bir gladyatör gibi yürümesini sağlıyor. Tatlı bir kalbi vardı gladyatörün.

Bıçağı burnumuzun dibince görünce ciddiye almak istemiyoruz, Hakan, 'oğlum sen deli misin, git şura-

dan' diyor elinin tersiyle. Çocuk, havaya bıçağıyla bir kesik atıyor, ince bir flüt sesi, kalabalığın gürültüsünden kendini ayırıyor, neraden bakarsan bak, bela işte. Allah başımızdan eksik etmesin, zabıta bitiverdi. Çocuk, zabıtayı görünce, bıçağı indirdi, arkasına gizledi. Zabıtayla daha önce tanışıyor, 'Cemal abi, bunlar var ya Döne'yi elliyor, orasını burasını, gözümlü gördüm..!. Sıcak bir hava basıncı beynime hücum ediyor, korkudan patlayacak gibi oldum. Zabıta şöyle bir yüzümüzü inceledi, sonra hiç oralı olmadı, çocuğa bir tekme savurup: 'Hassiktir lan!' deyip uzaklaştı. Naylon torbalarla sargılanmış ucube çocuk, teneke kutular üzerinde zıplayarak gerisin geri kaçmaya başladı. Zabıtanın gözden kaybolmasını.. Zabıta Cemal aklına bir şey gelmiş gibi aniden geri döndü. Yanımıza doğru.. Yüzümüzü bir kere daha inceleyerek baktı. 'Olabilir mi?' Ne olabilir mi? Sapık. Bu yeni yetmelerden neler olmaz ki, yüzümüze tükürür gibi, 'Siz de lan, öldürürüm sizi, toz olun!' Döne'nin abisi, bu sözlerden cesaret alıp yeniden teneke kutular üzerinde zıplayarak üstümüze yürüdü. Çakı bıçağı, yine çakı bıçağı, vebalı bir fare ağzına benzemeye başlıyor. Allah'tan ümit kesilmez. Birden, teneke kutulardan biri çocuğun ayağından çıktı, sinirlendi. Teneke kutuyu yeniden ayağına geçirmeye çalıştı, olmadı, bozuldu. Gladyatörün ossuruk zırhı bir kere düşmüştü. Yeniden teneke kutuyu ayağına geçirse bile, üstümüze bir kez daha gelip, bıçak sallayacak soylu nişanından ve bıçkın havasından yoksundu. Tatlı bir kalbi vardı puştun.

Birkaç gün sonra Türkiye televizyonları Zabıta Cemal'in ismini bütün ülkeye duyurdu. Spiker, yazdan

bir gün yaşandı esprisiyle bir magazin haber yaparken, kırık ve bozuk bir tartı başındaki Döne'nin abisine mikrofonu uzatıyor, işler nasıl gibisinden. Döne'nin abisi, 'abla Zatıba Cemal'le ortak çalışıyorum' diye cevap veriyor, ne ilişkisi varsa. Zabıta Cemal ertesi gün tartıyı çocuğun başında kırıyor. Zabıta Cemal, topladığı tartıları özel mülkü haline getirmiş, çocukları da tartıların başına koyarak küçük bir sektör kurmuştu. Tatlı bir kalbi vardı Zabıta Cemal'in bundan böyle daha dikkatli olmalıydı.

* * *

Yağmur ne büyük sır! Buradan yayılan bilgi o kadar güçlü ki.. Yağmurun çok yağdığı günün akşamı, tüm kabile otobüse doluşuyor. Döne'nin abisi, koltuğunun altında zırhları, bizi gördü. Zırhları çabucak ayaklarının altına geçirip vaziyet aldı. Bıçağını çekti. Harika! Otobüs kalkmak üzere. Gözlerini üstümüze dikerek, elinde bıçağı, geri geri küfrederek otobüse bindi. Sokak denen bu büyükçe kuluçkada büyüyen yavruların elindeki çakı bıçağı, tınısı, armonisi, akorduyla, hava karardıkça daha da belalaşıyordu. Heidderger'i böyle yorumladım, şehir, modernizm kirlendikçe, düşünce daha da belalaşmalı, belalaşan düşünceden başka da şansımız yok. Uçuş eğitimi almadan gün boyu yem kavgasına başlayan bu küçük kuşlar için dilleri, pençeleri hava karardığında olmazsa olmaz organlardı. Yakıcı güneşte, eksi yirmi derece soğuktan ve hiçbir sivilden korkmazlar. Zaman gelmiştir. Tatlı bir kalbi vardı akşamın, Cennet sayılabilecek masalar, masallar gibiydi. Masalardaki müşterilerin önünden hemen her

şeyi, masalları alıp kaçarlardı, Nereye? Akşamın koynuna. Çok tatlı bir kalbi vardı kucaklarının. Çok geçmeden önlem alındı, her lokanta, pastane, nöbetçi koymaya başladı. Sonsuz maviliğin yarım kalmış kolaları, manav tezgâhındaki bin bir renkte meyve, kaçırırken parça parça yollara dökülen iskender kebapları da bir yere kadar. Hayat ne gün boyu piknik, ne de masal. İş yerleri kapanır, mesai bitmez, artık birahanelerin önünde sarhoş beklenecektir. İşte küçük canavar, masalardan aşırdığı oltu kebap şişiyle kaçıyor. Müşteriler telaş içinde. Garson, demir sandalyeye havada bir perende attırıp, küçük kuşun beline saplıyor. Küçük kuş upuzun betona uzanıyor. Bıldırcın kemikleri gibi narin kaburga kemiklerinin altından bir balon şişip şişip.. Kalabalığın yüreği cız ediyor, yürekleri 'ohh olsun' diyor. Döne, koşarak yerde kıvranan abisinin başında, garsonlara, gelip geçenlere küfrediyor. O senin neyin, diyor bir adam, amcamın oğlu, diyor Döne. Döne'nin yüzün üstünde, ayrı ayrı hikâyeleri olan romanları var, her bir insana başka bir hikâye, oracıkta uyduruverir ve hayatı bu romanlardan kurulmuştur. Birinde annesini bıçaklamıştır. Yıllar sonra, hani baban hapisteydi, dediğinizde, 'haa!' deyip, sizinle ilgili hikâyenin disketini takıp konuşmaya başlar, hepimizin hayatı gibi. Döne, iki elini göğsünde Meryem gibi birleştirerek ağlıyor, bir yandan da disketi konuşturuyor. Tatlı bir kalbi vardı göğsünde birleşen avuç içlerinin, yalanlarının. Çok geçmiyor, ağıtlı, ciyaklı küfürler, birden şarkıya dönüşüyor. Bu sefer minik ellerini Müslümanlar gibi dua eder gibi açıyor. Hayat devam ediyor, işte. Şehir iri kıyım sığırların gölgelendiği, atıştırdığı, huzurlu lo-

kanta önlerine kavuşuyor. Garson, sandalyeyi geri götürüyor, ayaklarıyla çingene çocukları itip, sürükleyip, yolun karşı tarafına atmak istiyor. Döne, şarkıyı yarıda kesip, yeniden küfrediyor. Tehlike bertaraf edilmiştir. Halkın ve gönüllü kuruluşların ve kamuoyu desteğiyle ve zabıta devreye girerek, çapulcu saldırılarının önü alınıyor.

Potansiyel suçlumuz, ankesörlü telefonu iştahla süzdü, bir tekme de jeton satıcısından yedi. Ankesörlü telefon, bu ilginç yaratık şüphe yok ki, burnumuzdan, kıçımızdan, kolumuzdan daha değerli bir organ. Yasal hakları var, bir numarası, adı var, bakım servisleri var,özel bir koruyucusu bile var, sabahtan akşama kadar her bir insanın açıp söylediği yüz binlerce birbirine benzeyen hikâyesi var, yüzyılın başından beri insanla yaptığı kavgayı kazanmış, bilinci, iradesi, özgürlüğü çoktan bireyin önüne geçiverdi bu uzaylı yaratıkların, bir hata yaptıklarında kullanım hatası, ama mahkemeler bizim kullanım hatalarımızı kabul etmiyorlar.. Döne, uzaktan telefonla konuşan bir hanımı yüksek sesle taklit ediyor: 'Alo, kiminle görüşüyorum.."... Döne, bağıra bağıra sigorta binasının içine giriyor, 'Alo, kiminle görüşüyorum..'. Bir tekme de, mescitin helacısından yedi. Hikâyeler bu tekmelere anlatılır ve Döne bu tekmelerle yaşar. Döne, helaya girmek istedi, bırakmadı. Gidip şu sakallı adamı dövmek geldi içimden. Allah'ın cezası adam, o tekmeyi senin.. Ne yapalım şimdi. Nasreddin Hocanın, çocuk eşeğe bindi, çocuk eşekten indi fıkrası bin yıldır yaşamını bütün neşesiyle koruyor, sen haklısın, sen de haklısın fıkrası bin yıldır yaşamına pür keyif devam ediyor, Allah'ın

cezası adam, senin memleketinde bin yıldır iki kişilik cennet, yok, olmadı, herkesin tek başına cennete gidebileceği bir zekâ, ve bu zekânın kulluğu, köleliği.. Akşam güneşi ne büyük sır. Kimsenin umurunda değil, çünkü akşam trafiği. Döne'nin abisi, üst geçit merdivenlerin üstünden, içine girdiği karton kutuyla kayıyor, gelip geçenlerin yüreği hopluyor. Döne ve Kezban mesai yorgunu. Sıkı bir muhabbete girişmişler. Konuşmalarını Hakan'la gizlice dinliyoruz. Döne'nin sevgilisi akşam gizlice evlerine gelmiş. O çocuk kimse, boncuk gibi gözleri varmış. Döne çok mutlu. Güneşli bir tebessümle gülerek, 'sıçtığımı seyretti, diyor. Kezban, yerlere kapanarak gülüyor. Hakan, Döne'nin önüne çıkıp, hepsini duydum, diyor. Bela arıyor işte. Döne, sen daha akıllanmadın mı lan, diye bağırıp elindeki ayranı hiç tereddüt etmeden Hakan'ın üstüne fırlatıyor. Hakan bembeyaz. Nerden çıktıysa, Döne'nin abisi, lokanta önünden kaçırdığı demir sandalyeyi, Hakan'ı arkadan bıçaklar gibi sırtına indiriyor. Hakan acı bir ahh çekerek yığılıyor. Halkımız olayın etrafında uygun bir mesafede vaziyet alıyor. Kezban, Döne, Döne'nin abisi, 'hadi kaçalım' deyip uzaklaşıyorlar. Hakan, üstünü başını silerek ayağa kalkıyor, çevrelenmiş izleyici halkımıza, '....Lan hepinizi, dağılın!' diyor.

Ülkem kalkınıyor, arkadaşlarımın yeni görevi bu. Şirketleşiyorlar, partileşiyorlar, borsalaşıyorlar, araba, ev, doktora tezi, hiçbirine inanmıyorum, Aleviler, Kürtler, cinler, İslamcılar, yükselen değerler, hepsi köylü hareketi, gençliğim polisten, orta yaşım bu köylülerden kaçmaktan, gizlenmekle geçiyor, hiçbir dergide adım, kimsenin yanında fotoğrafım olmayacak, ha-

yır, arkasına bakan haindir. Döne, can havliyle şelale gibi akan kalabalıkların içine sivrisinek gibi üşüşüp yol kesiyor. Rabbi ona can verdi. O da bacaklarınıza sımsıkı sarılıyor. Para almadan bırakmıyor. Sıkı metodları var. Önce fermuar yerinizi yumrukluyor. Parayı kopartamazsa, fermuar yerinizi tırmıklayıp dişliyor. Can havliyle tokadı, tekmeyi yiyip, yere savruluyor, buranın özgürlüğü, korkusu, ankesörlü telefondan da lanet. Yerde kumları avuçlayıp ağlıyor. Göz pınarları su kenarları. Kalk Döne, şimdi gittiğimiz yerler su kenarları değil, kuşlar gelmiyor. Döne, çok geçmeden, eve götüreceği zorunlu miktarda parayı tamam ediyor. Fazlası için kendini pek yormuyor, erkenden serseri turlarına çıkıyor. Yanıma geldiğinde dünyanın parladığına ve bu parıltının ışıklarını onun gözlerinde bulduğuma inanıyorum. Ne dindarım, ne de sosyalist, ne de bunları ipoteğe veririm, ama bunları açıklayana kadar bu ışıltının peşindeyim. 'Abi, ağzındaki sakızı ver de çiğneyim' diyor. Bir başkasının ağzındaki sakız, ne iğrenç. Modern düşünce bu olmasın. Döne'ye küçük bir diplomatik ilişki için yıllarımı verdim, yeniden bir bela çıkartmak istemiyorum. Riskin bedeli çok ağır. Yeni,adını Ay Işığı kuramı koyduğum, anayasamın ilk maddesi böyle bir şey, hiç kimse, tek başına kirli gömleklerini temizleyemez, hiç kimse tek başına kirli gömleğini çıkartamaz, tek kişilik yürüyüş ve tek kişilik kurtuluş yoktur. Hakan, süpermarkete gidip, iki tane sakız alıyor. Birini kendi çiğniyor, diğerini Döne'ye veriyor. Biraz sonra Kezban, bir boğuşmayla Döne'nin ağzından sakızı kapıyor. Döne yeniden gelip, Hakan'a, 'lan, ağzındaki sakızı ver de çiğneyim' diyor. Hakan,

ahlaksız teklifi duymazlıktan geliyor. Döne, şeytanca parmağını Hakan'ın ağzına sokuyor. Parmakları Hakan'ın iri dudaklarına değiyor. Öylece donup kalıyor. Ve birden gülerek işveyle çekiyor elini. Kırıtarak, 'lan topuz dudaklı, lan ne olur, verde çiğneyim' diyor. Döne artık Hakan'a aşık mı? Hakan bir hile düşünüp sakızı ağzından yere düşürüyor, Döne,sakızı alıp kumunu siliyor. Günler gelip geçiyor. Döne, ağzındaki sakızı Hakan'ın ağzına sokmaya çalışıyor. Hakan başını çeviriyor. Döne, 'Lan, topuz dudaklı, iğreniyor musun benden' diyor. Şarkı söylüyor, dans ediyor ve küsüp gidiyor. Tatlı bir kalbi vardı küsmelerinin. Hakan'la Döne'nin peşinden gidiyoruz, barışmak için, bulvardaki tartısının başına. Büyük bir keşifte bulunuyoruz. Günlerce gülüyoruz. Döne,donsuz. Oturduğu yere, on binlerce insan yanıbaşından geçerken, yere çömelmiş çişini yapıyor. Çişi bittiğinde, tartısını bir adım yukarı çekip, hiçbir şey olmamış gibi mesaisine devam ediyor. Etekleri sidikli, üstünde kuruyor. Pis, boklu, sidikli çingene kızı, beni talihsiz bataklığına mı çekiyor. Neydi bu cazibedeki sır. Kezban, Döne'den habersiz yanımıza geldiğinde, Döne kıskançlığından kuduracak gibi oluyor, Kezban'ın saçını başını yoluyor, sokağı dar ediyor Kezban'a, 'o, benim arkadaşım'.. Kezban da, dayağı yedikçe boş durmuyor, 'Hakan seni sevmiyor!' diye bağırıyor.

Bu kavga benim için bir siyasi ayaklanma kadar önemliydi. Çünkü böyle bir şey olursa, Hakan'a olan aşkı beni de kıskandırırdı. Bu yüzden Kezban'la, iki kalbi kırık zaman zaman dertleşiyorduk. Bu dertleşme, benim kimseden yardım görmeden, tornavidayla, bı-

çakla, betondan kazıya kazıya çıkarttığım, tek başıma yaşadığım rüyaydı. Bu tatlı, pırıl pırıl kalpli muhabbet, nazik bir çocuk büyütüyordu tas, tabak, bardak, leğen, ülke, dost, arkadaş, bütün kelimeleri yeniden doğurtacak. Bu kelimeleri alıp odama çekiliyorum. Matematikle, şansla, ideolojiyle, düşünceyle, ne kadar çalışırsan çalış, böyle elmas uçlu bir dostluk. Bayanlar, baylar, elimizde ne kaldı. Atlılar suda boğuldu. Civarda başka tekne kalmadı. Yaralının akacak kanı kalmadı. Bu dostlukla, bir felaketi ortadan kaldırabilir miyim, yaşadığım toprakların en sert, en bağımsız, en soylu, en çıplak, en bela şekliyle bir yazarı tanıyabilir miyim, ya da yastığımın ucu. Geceler boyu yavaş yavaş bu kelimeler, ikiye on kala nöbetleri. Bir bıçak değil, kanarya tüyü gibi bir yerlere yerleşebilecek mi? Hiç değilse büyük bir fırsat. Maltepe Camii avlusu, ana baba günü. Ünlü üniversite başkanının annesinin cenazesi. İtatlı bir kalbi vardı devletin. Döne'yle Kezban, camiinin parmaklıklarına yapışmış içeriyi gözlüyor. Yanlarına yaklaşıp kutsal emanetlerimiz üzerine rehberlik ediyorum. İşte rahle! Üstüne ayakkabı mı konur, yoksa arasına haşlanmış patates koyulup patates ezmesi mi yapılır. Döne, içeri uzanan parmağımı görünce, 'çarpılırsın lan, çek elini!' diyor. Tatlı bir kalbi vardı çarpılmaların. Yüzlerce bilim adamı ünlü başkanlarının etrafında matem havasını pompalama çalışıyor. Ateşli romatizmalı rolü oynuyorlar, üstelik eller önde, başlar eğik olmalı, böyle titremeden ve böyle sıkıca bağlanmadan oynanmaz bu rol. Ülkemizin siyasi, iktisadi, sosyal hijyen koşullarını geliştiren bu bilim adamlarıyla ölümüne bir kavgam var. Kendi kendini

yetiştiren amatör bir patalog sayılırım. Hepsi işte burada. Ülkemizin koltuk altlarında sessizce şişen urlar. Ya ben nerdeyim, enfeksiyon dolu pislik yuvalarının yanıbaşında.

Yüzlerce parmak ucunda yükselen cenaze bin bir güçlükle ve adeta havada uçarak, dalgalanarak musalla taşı üstüne konur. Bilim adamları bir el atabilmek uğruna, suma güreşçileri gibi omuzlarına destek verip tabutun altına yol arıyorlar, ne mümkün. Bu bir gelenek ve tedavisi mümkün olmayan bir hastalık. Önde ünlü başkan, manevi mimarımız, ardında ilmin ve irfanın kumandanları birbirini ezmeye, göze girmeye çalışan vatan sevgisi, hudutsuz iman, çok nadir rastlanan bir karaktere nasip ülkemizin sembolü bir daire oluşur. Yüksek ahlak doruklarda saf saf olmuş, vakar ve haysiyetle yüceleşmiş dinsel ve saygıdeğer protokol. Herşey yolunda gidiyor işte. Cemaat bir müddet hocayı bekledi. Bu protokol hastalığının hiç bulaşmadığı kazasız, belasız, kendi halinde yeni bir tabut gelir camii avlusuna. Kimsesiz bir cenazedir, vapurun dalgaları aşacak mecali yoktur. Birkaç kuru ihtiyar ıhh'layarak tabutun altına girer. Ateşli romantizmal hastalar, komşuya gitmişler, tabutun altına girip, bir el atmayı denemezler. Sesini çıkartmadan gelen cenaze, bir öncekinin yanına, düzgün olmayan bir şekilde iliştirilir.

Coşkun suların engin maviliklerine seferler çoktan bitecek, bizi de böyle bir koya çekecekler bir gün.

Nihayet, cenaze namazı için hoca gelip ön safa geçer. Ünlü başkan, mateminden sık sık baygınlık geçirip yere yığılır. Yanındakiler onu yerden kaldırmakla görevli, ama sanki, İstiklâl Marşı okur gibi yapıyorlar

görevlerini. Hoca da fetbazın teki, nedense kimsesi olmayan ikinci tabutun önünde saf tutar, kıyamet kopacak. Hocanın arkası bomboş. Ayrıntılı fıkıh planlarına göz atarsak, en soldaki cenazenin göğüs hizasında durmalı, yani doğru yerde duruyor hoca. Lakin bilemem, doğru mudur, devletimize, milletimize yakışır mı? Seçkin davetlilerin bu yemyeşil ülkenin ahret koyundaki ateşli sarsıntısı işe yaramadı. Hâlâ mı boğuşmak, binlerce musibet, cenazenin ardından mahşeri huzura kadar götürüp meftayı, elleriyle teslim edecekler. Ancak kanıtlar hâlâ elimizde. Çünkü tabutların kime ait olduğu tebeşirle bir ucuna yazılmıştır. Hoca, yeşil örtüyü kaldırır, tebeşirle yazılmış yazıyı okur. Küçük bir yanlışlık. Yüksek Askeri Şura, Milli Güvenlik Kurulu yeniden toplanmalı. Bir facia. Bilimsel romatizmal spekülasyonlar sustu. Çünkü asıl cenaze, sonradan gelen cenaze. Saf durmuş bilim adamları kütlesi,boşluğa, yani, ikinci cenazenin arkasına doğru bir heyelanla yerleşiverir. Tatlı bir kalbi vardı bu ahret skandalının.

* * *

Mavi ve arkası açık bir Ford arabayla eli coplu zabıtalar camii avlusuna girmiştir, bir Zerdüşt şöleni. Medyanın da yakından takip ettiği cenazede, birileri bir şikayette mi bulunmuştur. Cenaze namazına hazırlanan zoraki bir kalabalığın arka sıraları, dilencilerin, çingenelerin safları yırtarcasına başlayan koşuşturma ve çığlıklarıyla yırtılır. Cenaze cemaatinin arka saflarına gökten kırmızı götlü maymunlar düşmüştü. Yerlerde çırpınarak sürüklenen, paçavralar içinde şişko çingene

kadınları seyri doyumsuz bir ziyafet sundular. Saçlarından, eteklerinden, ayaklarından pata küt gürültüler içinde çekilerek götürülen dilenciler bir kabir azabıydı. Meydan savaşı, kolları omuzundan, ayakları dizlerinden kopmuş bir dilenciyi kucaklamaya çalışan zabıtalarca veriliyordu. Hayır, bir kolu ve koluna asılı bir orta parmağı kalmıştı. Bu ucubenin bedeni bana benziyordu, bir kolumla Mehmet Akif'in eteğinden tutmuştum, koparıp Mısır'a götürdü, diğeriyle Nazım Hikmet'e tutunmuştum, koparıp Moskova'ya götürmüştü, ortada bir parmak kalmıştı, onunla da yazıyorum işte. Ucubenin asıl mesai yeri Kızılay'daki Garanti Bankası'nın önüydü. Daha birkaç gün önce, küçük bir kız çocuğuna bu parmakla sarkıntılık yapmış, gelip geçen halk tarafından linç edilme tehlikesi yaşamıştı. Çocuğun annesi ucubeye tekme atıp, 'daha beter ol!' deyip yüzüne tükürmüştü. Üç dört zabıtanın kucaklayamadığı bu yaratık, zeytin çekirdeği gibi kayıyor, fırlıyor, ele geçmiyordu. Bununda metodu bulundu, tekmeleyerek çuvala tıkıldı. Çuval sürüklenerek götürülürken, ucube parmağını zafer işareti gibi çuvaldan dışarı çıkardı. Ürkütücü bir sahne. Zabıta da hayli yorgundu. Dövmek için değil, nefsi müdafaa için, çuvaldan çıkan parmağı, eğri çiviyi düzeltir gibi üstünde tepinerek düzeltmeye çalıştı. Kelli felli bir bilim adamının yüreği bu sahneye dayanamadı, zabıtayı uygarca uyardı.

Bu geleneksel seyirlik vahşi telaş içinde, gözlerim Döne'yi aradı. Döne, safların arasında, biraz önce cemaate kakaladıkları seccade kartonları, gazete kâğıtlarını yangından mal kaçırıyormuşcasına koynuna dol-

durmaya çalışıyordu, çünkü cenaze namazında karton seccadeler kullanılmazdı. Biraz sonra Döne'yi bir zabıtanın sürüklediğini gördüm. Şu aniden atılan tavırlardan, üstüne yürüdüm, Döne'nin üzerine kapandım. Döne'nin gözleri su kenarları. Bu ahret koyunda, Döne'nin gözleri, Tanrı'nın en ağır başlı çalışması.

Döne'nin gözleri, muzaffer bir savaş arabası.

Hakan, şiirinde, dokun bana Tanrım, dokun, diyordu. İşte, Döne'nin gözleriyle dokunuyordu. Eski metotlarla aşık olanlar için, bu pis yarasanın iri siyah gözleri, hiç kullanılmamış bir limandı.

Yağmur ormanları da böyledir. Çıplak vahşiler ve bin bir canavarla doludur. Dünyanın elinde ayağında ne kalmışsa, hepsi işte bu soluk, bu dokunuştur.

Döne'yi kapıp, Maltepe Camii'nin, bulvara bakan, bir salon kadar üç dört kişilik minik ve özel bir parkı vardı, oraya götürdüm, dışarıdan görülmüyor. Çocuklar, çimenlerin üstünden, camiinin yamacından yola doğru kızak gibi kullandıkları karton seccadelerle kayıyor, bir müddet seyrediyoruz. Döne, karton seccadelerini topluyor, düzeltiyor, istif ediyor, kendince şarkılar söyleyip, eğleniyor. Döne'nin oldum olası bir havası, gerçek bir karizması var, kabilesinde bir düzine çocuk Döne'ye aşık. Oramda buramda bir müddet oynadıktan sonra, aşağıdan yukarı kirpiklerine bakışlarını geçirip beni süzüyor, usulca, 'beni öpmene izin veriyorum' diyor. Yanağından öpüverdim Döne'yi. Bütün bu güzellikleri Tanrı verdi. Döne, utancını gizleyen bir kahkahayla gerisin geri kaçıyor, 'hayır öyle değil, hayır öyle değil' diyerek. Çimenlerin üstünden eteğiyle kayıyor, seccadeler koynunda, caddeye iniyor. Ertesi gün,

Kezban'la karşıma geçip kıkırdaşıyorlar, 'bu hiçbir şey bilmiyor'. Çok profesyonel, bilmiş gülüşleri var. Ne güzel yaşamak bu sokakta, yunus balıkları gibi sıçramak. Ne güzel yaşamak bu sokakta, denizden yeni çıkmış yürek çarpıntılarıyla.

* * *

Camille ağlayarak Rodin'e sarılır. 'Tabii, çok mutlu değilim, her zaman yokluğu beni endişelendiren bir şeyler var..'

* * *

Camille, 'bana kendimi dışarıya atma hissi veriyorsun'..

Rodin, 'hayır, beni kadın gibi kolları bacakları koparılmış... Ondan sadece acıyı alıyorsun, acıyla sarhoş ediyorsun, kendini bir şehit gibi gösteriyorsun'..

Rodin, 'biz hareketli zeminde iki hayaletiz'..

* * *

Paul, 'Tanrı var ve beni umutsuzluktan kurtardı'..

Camille, 'ben kendim olabilmeyi yalnız başıma başaracağım'..

Paul, 'gözlerinden kemikleri fışkırıyor ve insan sadece kendi önünden gidiyor'..

Camille, 'korkuyorum, yağma edilmekten korkuyorum, huzurlarını kaçırdığım insanlar'..

* * *

Sakarya Caddesi'nde belediye, yaz ayları, öğleden sonraları, orkestra getirip konser verdirtiyor, işte, şen-

lik olsun. Alışılageldiği şekliyle halk, gelişigüzel bir daire içinde izlemeye çalışıyor. Oyun havaları fıkır fıkır. Kezban ve Döne, oyun havalarını duyar duymaz orta yere atlayıp kıvırmaya başlıyor. Döne'nin kalçaları dalgalı bir sahilde minik bir kayık, bir o yana bir bu yana. Çok geçmeden, kalabalıktan artık gelenekselleşmiş ani bir tekme geliyor. Kibrit çöpü kadar bu çocuğun dansı, ağır cinsel tahrik yaratmıştı. Orta yere fırlayan bir gönüllü kanun koyucu, 'bunlar orospu, orospu' deyip kitleye karşı tekmenin savunmasını yapıverdi. Döne ve Kezban kalabalığın içinde kayboldu.

Saatler geçiyor, orkestra boşuna çalıyor, orta yer bomboş. Döne ve Kezban, kalabalığın huysuzluk ettiğini unutup, yeniden bomboş buldukları sahneye, orta yere atlıyorlar. Döne, gerdan kırmalarla başladı. Bu sümüklü kibrit çöpü kadar kızın dansında, kadına dair bir iki ipucu var, hepsi o kadar. Kuşkuyla izleyen halkımız, dikkatli bir dedektif gibi bu ipucunu ele geçirip, yine ağır tahriki gündeme getiriyor, tekmeyle kovalıyorlar. Döne ve Kezban tekmelere çok alışık. Hiç oralı olmadan, alanın hemen yanıbaşındaki havuza girip bir güzel su şakasıyla birbirlerini ıslatıyorlar. Döne'nin elbisesi tenine yapışmış, ağırlaşmış, belinde durmuyor. Döne'nin nerdeyse kıçı görünecek. Çok tatlı kalbi vardı kıçının. Masum ve özel bir mesajı vardı, halkımızı ise isyana zorlayan pornografik bir sahne. Orta yere fırlayan bir adam, Döne'ye öyle bir tekme savuruyor ki... Hassiktir orospu, deyip, Döne'nin ıslak saçlarından tutup savuruyor. Ah Döne, o savrulduğun yere beni de götürür müsün? Döne'nin abisi, elinde ünlü bıçağıyla adamın karşısına çıktı. Bir küçük çakı

bıçağıyla kim böyle yüksek ve onurlu bir statü kazanabilir. Adam, bu kara yüzlü çocuğa hiç aldırmadı. Bir, hassiktir lan da çocuğa deyip, tekme savurdu. Eşi benzeri zor bulunur bir canavarla oynadığını bilmiyordu. Döne'nin abisi, bıçağı adamın karnına doğru salladı. İnanılmaz sertlikte bir çağrıydı, bıçağın sesi. Adam, bıçağın havada çizdiği rotayı görünce, gönüllü kanun koyucu, gönüllü, uslu koyun gibi kalabalığına doğru geri çekildi. Sahne Kezban ve Döne'ye kaldı. Özgürlük, bıçağın hakkıydı. Döne'nin abisi, elinde çakı bıçağı, Döne ve Kezban'a sırtını verip, oyunu kesmeye yeltenenlere gözdağı vermeye çalıştı. Bıçaklı koruma altında Döne ve Kezban, tatlı yediler, tatlı konuştular, döne döne, doya doya kıvırdılar. Korkudan herkes, Döne ve Kezban'ın dansındaki incelikleri takdir etti. Döne'nin abisi, oyunun kıvrak ritmine ısınıp, elinde bıçağı tempo tutmaya çalıştı, bıçağı burnuna uzattığı halkımızdan her birine, tempoya eşlik etmesini tatlı bir sertlik ve esneklikle sağlayıverdi. Pis solucanlar, dakikalarca dans ettiler ve inanılmaz bir alkış tufanına boğuldular. Gösteri sonrası, Döne'nin abisi, bıçağı yeniden kalabalığa uzattı, diğer elini açıp, para toplamaya başladı. Avuçları madeni parayla doldu, şakır şakır sesleriyle oynadı. Döne, abisinin peşinden giderek, toplanan paraları iri gözlerini dehşetle açıp saymaya başladı. Halkımız parayı dans edene değil, bıçağı çekene veriyordu. Döne, abisinin eline saldırıp, paraları kaçırmak istedi.

Bıçak bu sefer, Döne'nin üstüne, gözlerine gözlerine dönerek uzandı. Deşerim, çıkartırım, sokarım... diyerek, saç saça baş başa bir kavga başladı. Ücrete dahil

değildi, ekstradan bu kavgayı izledi halkımız, seyri doyumsuzdu. Döne ve Kezban, birbirlerini dişlediler, etlerini kopardılar, tekmelediler, saçlarını yumak yumak kopardılar, küfürleri paramparça edip kıçlarına soktular, yerlerde yuvarlandılar, özgürce. Bir mucize bu. On bin yıllık bir sanat bu, çünkü gerçek bir sevişme bu. İnsanın, bedenin, karakterin, trajedinin gelişmesi, varolması için böyle bir kavga istiyorum. Döne'nin abisinin, bu iki cin kızdan paraları kaçırmasıyla müsabaka sona erdi. Kavganın bittiği yer, dönercinin çöp kutusu olduğu yerdi. Yani,yeni bir başlangıç. Yaşamak için hâlâ formda olmak, dört gözün açık olması gerekir, dönercinin çöp kutusuna kafalarını sokup, döner ekmek kırıntılarını karıştırmaya, atıştırmaya başladılar. Döne, çöp kutusundan korka korka, ölmüş bir kedi çıkardı. Elinde ölmüş kediyle, sokakta yine başrole soyundu, kediyi sürükleye sürükleye orkestra davulunun yanına getirdi.Ellerine bir çubuk alıp, kedinin orasını burasını, irkilerek, dürtmeye başladılar. Döne, çubuğu kedinin gözlerine sokup, 'ağlamış' dedi. Döne, Kezban'ın çubuğuna vurup, 'yazık, yapma kız!' dedi. Çok tatlı bir kalbi vardı kedinin. Ve sonra Döne, elinde çubuk, başını ve vücudunu yavaş hareketlerle bir Japon dansçısı gibi oynatarak dakikalarca kediyle oynadı. Döne'nin kabilesinden on dört-on beş yaşlarında bir çocuk, elinde bira şişesiyle yanlarına geldi, yukarıdan aşağıya, birayı kedinin üstüne döktü. Döne, bir cadı gibi çocuğun üstüne atladı, 'sana ne oluyor pezevenk!'..

Bu oğlan, Döne'nin sıçtığını seyreden sevgilisi, bu oğlan kanlı bir paçavra, bu oğlan şeytan ruhlu bir yılan, bela, bu oğlan baştan sona on dokuzuncu asır. Yu-

nus Emre'nin ünlü birkaç şiirini Ahmet Yesevi'de, Nasreddin Hoca'nın ünlü birkaç fıkrasını bin bir gece masallarında bulmak neden şok ediyor beni. Hamamönü Öksüzler Mahallesi'nde bulunan Hem Hüm Camii'ne yalnız cumaları gelen o kör hoca, Ahmet Yesevi'nin manevi meclisinde bulunduğunu,bu meclisin asırlardır devlet-i ebed müddeti ayakta tuttuğunu, hepimizi koruduğunu anlatıyor, gözleri hep gördüğü halde hiç açmıyor, kehaneti, sırrı, bu hiç açmayışında saklı. Sıdıka Teyze'nin soğanlarını anlatıyorum, 'tabii cahil kadın, diyor, işin aslı, horozun bacağına bağlanır büyü, horoz gidip nereyi eşelerse, orda saklıdır, oraya bakmak lazımdır' diyor. Döne'nin kedinin gözüne oyun olsun diye soktuğu çubuğunu alıp, konuşurken birden bire gözüne soksam şu adamın, şu manevi meclis, şu ekşi erikler, şu Yunus Emre'nin elçiliği, deşip çıkartıversem. Bu kanlı paçavra oğlanın kavgasını seyrettim, burun deliklerinden barut fışkırıyor. Akşamları Sakarya biracılarına gelen arabaların değnekçiliğini yapıyor. Kazandığı paraları anında biraya çeviriyor. Çok hırpalanmış bir yüzü, yenilgiden usanmayan gözleri var. Mesafeli, ürkütücü dostluğumuz boyunca ona haraç vermek zorundaydım. Döne'ye de böyle sert, soylu, cehennemin dibinden bir sevgili yakışır. Geceyarısına kadar kafayı çektikten sonra, büyük sigorta binası, garaj girişinin yan duvarına uçarak kafa atıyor, taş kafa olsa parçalanır. Bu bela çocuk, duvara beş on metre geriliyor, sonra kafasıyla duvara çarpıyor. Benim sanat anlayışım. Ancak onun kadar izleyici bulamıyorum. Ya sersemleyip uykuya giriyor, ya da Döne, peşinden yalvararak, zırlayarak onu ikna etmeye çalışıyor, gelip ge-

çenlerden 'ne olur lan, ne olur kız..' yardım etmelerini, hastaneye kaldırılmasını istiyor. Başından kanlar akarken, sıçtığını seyrettiği sevgilisi Döne'ye saldırıyor, 'öldürürüm seni, sen karışma!' diyor. Döne'nin gözleri, dönme dolap. Ağlanacak bir şey yok, sevgilisi kendine söz geçiremiyor, beton duvardan bu iş için yardım istiyor, hepsi bu. Gençlik Parkı Nikâh Salonu'nda gelin arabasına para almak için saldıran çapulcu sürülerinden tam kurtulduğunuzu sanıp, Selim Sırrı Tarcan Spor Salonu'nun karşısında, 'oh be kurtulduk' deyip düz yolda tam gaza basacaksınız. İşte o sırada, demir parmaklığı kaldırıma kadar örtmüş çalıların içinden sırtlan gibi bir çocuk tekerleklerin altına atlayacaktır, yüreğiniz ağzınıza gelecek, korkudan baygınlık geçiren deli danalara döneceksiniz, ekmek parası işte. Yaz aylarında, Döne, turist bölgelerine götürülüp, mark, dolar dilenciliği yaparken, bu oğlan da Havza'ya götürülür. Türkiye trafik kazalarında dünya şampiyonudur, Havza'da Türkiye'nin en çok trafik kazası olan şirin bir kaza cennetidir. Buraya yerleşen çingeneler, profesyonel çapulcu, yağmacılardır, geceyarısı hızla yol alan yalnız ve romantik otobüslerin önüne atlamak konusunda eğitildikleri söyleniyor, bu kaygan zeminde, köpekleri, inekleri dublör olarak kullandıkları söyleniyor, polis kayıtlarını inceleyenler, bu yolda, bütün telefon direklerinin, kablolarının her mevsim sökülüp aşırıldığını görecekler. Geçici yerleşim yerlerine bin bir güçlükle dikilmiş beş bin taze çam fidanını, bir gecede yolup atarlar, bu da tarihsel bir alışkanlıktır, çünkü yurt düşmanıdırlar. Birbirinden ilginç gönüllü ensest vakalarıyla dolu adliye dosyaları bize gerçeği ver-

mez, belki de bu insanlar güneşe yolculuğa çıkan ilk kavim idiler, güneş bir zamanlar batıda idi, dünyamıza çarpan, Orta Asya'yı, Tantanaka'yı çöle çeviren kuyruklu yıldız, yörüngemizin yönünü değiştir, yuvarlak bir küre üzerinde siz de deney yapın, ters istikamette bir su balonu fırlatın, Arabistan'ın Kuzey Afrika'nın çölleştiğini göreceksiniz, bu dünyanın böyle kurulduğuna hepimizin inanması lazım, akla yatkın bir yön bulmamız lazım, aşk için, yaşamak için, yoksa bütün suç, doğuştan gelen başıboş duygusallığımıza yıkılacak. Hümanizm, soluk kesen kavgasının sonuna bu yüzden geldi. Batı haritasına semiz bir domuz olarak sıkışıp kaldı. Amatör cerrahlar gazetede, köyde, işlerinde, iş başında. Kelimelerin kupkuru kemikleriyle konuşalım. Kriminal bir bedene yeniden girebilecek miyiz? Kimsenin gözünün yaşına, uygarlığına, demokrasisine bakmayan, ancak kendine saldıran bir barbar kendini ayıklayabilir bu vahşetten. Tatlı ve umutla dolu bir kalbi bize yeniden kim bağışlayabilir? Bu bedenden, şeytanı böylesine parçalayıp kim çıkartacak? Tanrı'dan çirkini kimler adına kimler ayıklıyor. Komik bir cennetin son gününe denk geldik, mahşerimiz, son tören alanımız, Tanrı'nın dokunduğu mekân, o muhteşem tapınak, yeryüzünün bu en büyük düşü, şuraya bakın, üç tane orospu çocuğuna, gazetecisine, oyuncakçı seks aletçisine, siyasetçisine, özgürlükçüsüne, şair eliyle, devlet eliyle, kadın kılığında ifadelerle, düzülüp, kefenlenip, parçalanıp kanlar içinde gidiyor. Acı, trajedi, başkaldırı, insanlık onuru, nedir bunlar? Bir daha bakın. Kimler var kimler yok bu bedende. Toplumsal zorunluluk, bedeni ve toplumu öldürmek

için iyi bir neden. Küçük bir balık bile bu hileye kanmaz. Peki niçin susuyorsunuz, bu gece hiçbir ayı sizi yatağına almayacak ve böyle parçalayamayacak, yirmi dört saat şapşallaşan bir devletten, şarlatan bir demokrasiden konuşuyoruz, neskafeler geliyor, konuşuyoruz, rotatif matbaalar geliyor, konuşuyoruz, laikler, şeriatciler, köylüler, babalarının malı gibi kuruldukları bu aletlerine ne kadar çok yakışıyorlar, hangisinde emekleri, zekâları, yorgunlukları var. Neden yitik ve kötü bir baba aramıyoruz? Neden gerçek bir patalog, gerçek bir genetik mühendisi aramıyoruz? Neden çıplak ve parlak ve bütünüyle bize ait tek bir kelime aramıyoruz? Neden bir avuç toprağı alıp laboratuvara koşmuyoruz? Döne, oturduğum alçak hasır iskemlenin püsküllerini koparıp, oynuyor, şu Japon dansçısı gibi sakin, yumuşak, eğilip bükülen hareketlerle. Bacaklarımın arasından bir kaybolup bir çıkıyor, çenemin altından, dizlerimin altından, her yönden yüzümü inceliyor, tuhaf bir şarkı okuyor, üç kardeş bira içmiş, annesi şişeleri bakkala satmış, kardeşi şişe parası yüzünden annesini dövmüş, ana fikri bu şarkının. Dön'nin sevgilisi geliyor karşıdan. Döne'ye bağırıyor: 'Kız Döne, kız orospu, ne arıyorsun onun bunun kucağında.' Döne'nin gözleri dönme dolap, Döne'nin öbür adı, ben giderim, yane yane...

* * *

Dün akşam, 15.10.1992. Mısır'da deprem, tarihinde ilk kez, beş yüz kişi öldü. Bir korucunun evine baskın, feci resimler, çoluk çocuk öldürüldü. Ermeniler Azerbaycan'a saldırdı, yüzlerce ölü. Bosna'da öldürülmüş

insanlar, kopartılmış kafaların resimleri. Kırım Türklerinin evleri yıkıldı, parlamentoya baskın yapıldı, aklıma Cengiz Dağcı'nın *Badem Ağacına Asılı Bebekler* kitabı geliyor. Alman işçisi bir kadın hapishanede zorla lezbiyenlik, iğrenç itiraflar, cinsel tecavüzleri anlatıyor, şıpır şıpır. Bir film, güya yeryüzünde yaşam durmuştur, fareler yer altında mücadele veriyor, insan kafaları fare oluyor. Rusya canavarı bir sapık elli kişiyi parçalamış. Kurbanlarının resimlerine bakıyorum, bu gözü bantlı sapık kurbanı genç kadınların gözlerinde, ifadelerinde, duruşlarında, insanı sapık eden bir şey var, yanıbaşımda bu kızlara benzeyen birçok insan biliyorum. Bir haber programı, savunma sanayiinden çalınan bir milyon doları anlatıyor. Açıklık rejiminden sonra Rusya'da belgeler gün ışığına çıkıyor, Polonya'da öldürülen 17.000 aydın, fena bir gece sayılmaz. Kimsenin gözünün yaşına bakmayan bir gece. Orada, yanımda bekliyor beyaz bir hışırtı, pırıl pırıl, bu apartmanda bozuk bir buzdolabı var, her durduğunda deprem oldu sanıyorum, tül perdeye korkudan dokunamıyorum, her defasında kornişin çivisi biraz daha çözülüyor, bir yemin bu gece, suikast gibi, gözlerimize saplanan yaman bir ok gibi... Sabahları insanlar arasına kim girecek, çok soğuk. Bir de haddini bilmez hayat memat meselesi ayakları altında eziyor bizi. Tir tir titreyerek günaydınlar diyebilecek miyiz, belki de akşamı bulamayız, hiçbir akşam, aşk Tanrıçası çok komik ve lüks bir soytarıdır, kemiklerimiz neyin derdine uzanmak ister, belki de başımız ağrır, belki de her şey illüzyon, belki de yastığa uzanırız. Kızarmış kestanelerin yarısı Döne'ye verilmemiştir, kızarmış kestanelerin

paketi açılmamıştır. Gardolabın en alt çekmecesinde bir çıt sesi buz bağlar. İnsanlık, toplum, din, çoluk çocuk mazaretlere kulağımızı tıkamak için uykuyu, üst katta çekilen sifonun lavabosunda lukur lukur emilen kirli suyun sesinden getirir. Ne sıkıcı örümcektir o düşler, oturulup yüzüne bakılmaz. Perdenin ardında buruşmuş camlar dil çıkartır. Söyle bakalım, arka sokaktan çirkin bir korna sesi neremi çizer? Şurda her gece öten bir yıldız olmalıydı, boşuna kaldırma başını, kitabına uydurulmuş bütün ışıklar. Çok tuzlu bir keder. Ağlayabilene, konuşabilene aşkolsun. Mutlu haberlerim de var, bir çift çorap yıkanmış, katlanmış, öyle duru bir sabunla ki, hiçbir zaman çıldırmayacağız. Avutmak için bir el, üstümü açar, yarı uyanık düşlerimde kör hocanın gözleri, deşerim, zifiri katran fışkırır yüzüme, kimyasal bir zehir gibi tövbe etmemi, şükretmemi ister. Uyuyabilenler evliya olmalı. Şimdi uyuyabilsem, düşümde balkona çıksam. Bir sigara içsem. Dünyanın yasaları, balkonun demir parmaklıkları! Ne diyeyim, ömrünüz uzun, bereketli olsun. Yol gösterin, sabaha ne taraftan geçeceğiz. Balkona çıkmadan, barikat kurmalı bir daha. Betona akıyorum, aşağıya, yerde iki ekşi erik. Döne, şimdi, derin soğutucusunda yengeç gibi uyuyor olmalı.

* * *

Fotoğraflarda Bağdat, gavur amı gibi yanıyor, soğuk, ipini koparmış geceyi bıçaklıyor, gecenin kaçı, televizyonda bir şovmen ülkemin filozofluğunu yapıyor, dayak yiyenler adına, dayak atanlar konuşuyor sabah akşam, konuşma özgürlüğü bu, barış, boksörlerin birbi-

rini dövmekten yorulup, birbirlerine sarılması, yorgun kollar, tabii, oksijeni böylesine bol bir demokraside, atıklar dışarı atılır, dışarı çıkıyorum. Nazım Hikmet'in soğuktan tilkiler bakır sıçıyor dediği günlerden. Döne,tek başına bulvarda. Önünde tartısı. Yine işemiş. Büzülüp öylece kalmış. Tartısını bir adım yukarı çıkartacak mecali kalmamış. Bu zorunlu mesai, güya insanlar küçük bir çocuğa bu soğukta acıyıp para versin, halkımız bütün gerçeği biliyor, meclisten aldığı yetkiyle, tek tük de olsa gönül rahatlığıyla yanı başından akıp gidiyor. Ayak seslerinin uzaklaşmadığını anlayınca, aşağıdan yukarı, kimdir diye bakıyor. Beni görüyor. Birden gökyüzünü gösteriyor: 'Aaaa bak, ay ışığı!'

Bu deli soğukta, insanın en son aklına gelecek şeydir ay ışığı. Başımı, kuşbakışı berraklığıyla göğe çeviriyorum. Ay, işte orda. Ayı seyredecek gücü yok, soğuktan kristalleşmeye başlayan çişinin üstünde oynaşan ışıkları izliyor olmalı, dizlerine abanıp büzüldüğü yerden. Sıkıldığını sanmıyorum. Böyle birini nereden bulabilirim? Bilgilerimin doğruluğunu sınamak için, yere çömeliyorum, ay ışıklarını bir müddet çiş üstünde izliyorum, sıçtığını seyreden sevgilisi gibi, Döne gününü gün ediyor, bu ay ışıkları..

Gür ve kalıplaşmış siyah saçları, bütün gözeneklerini kapatmış kahve telvesi kir, dua edelim soğuğu önlüyor olsun. Yüreğimin sızlaması, tabii ki çok saçma, bu işi kabilesi, babası örgütlüyor. Tabii bu tür şeylerden ben de nefret ediyorum, üzgünüm, umarım, bu iş beni aşıyor, tabii ki polise yardım, umarım sanırım, bir çözüm bulunur. Ay ışığı, çiş kristalleri üzerinde kazık gibi duruyor, konuşmuyor. Sahi ortalıkta neden tek bir

hela yok? 'Bu saate niçin kaldın Döne!' diyorum. 'Bütün parayı harcadım, babam eve almaz' diyor. 'Nereye harcadın,' arka sokağı işaret ediyor, 'orda kel bir çocuk vardı, kafasına bir şaplak vuruyorsun, beş bin lira veriyorsun..' eee Döne? 'Ben üç şaplak vurdum, on beş bin lira verdim.' Niye üç kere? 'Allah'ın hakkı üçtür? Onun için... Peki Döne, sana sabun aldım, şampuan aldım, niye saçlarını yıkamadın, bir daha yanına gelmeyeceğim.' Utanıyor. 'Ben karayım, fakat güzelim,' diyor. Konuyu değiştirmek için, 'aa bak, ne göstereceğim!' deyip, arka sokakta bir kuşçu dükkanının önüne götürüyor beni. Camdan içeri bakıyoruz. 'Gördün mü, bak, işte, bak, gördün mü?' 'Neyi Döne?' 'Tavşanları, bak, tavşanları!'.. Bir kafes içinde üç küçük tavşan. Gördüm Döne.. 'Biliyor musun onlara iğne yapıyorlar?', 'Niçin iğne yapıyorlarmış Döne?'.. 'Büyürseylermiş her şeyi yerlermiş..!' diyor.. Tartısının başına dönüyoruz, şehirden ayrıldığım akşamdı, bu sözler son konuşmalarımızdı, bir müddet öylece soğuğun nöbetini tutuyoruz. Gözlerimiz, yeniden çiş üzerindeki ışıklarda toplanıyor. Şu Zen paradoksu, gerçek ay, gökte mi, burda mı? Oynaşan ışıkları göstererek, 'Bunlar ne diyor Döne!' diyorum. 'Onlar diyor ki, senin çok tatlı bir kalbin var!'

Oradan ayrılıyorum. Ardımdan, yine kalabalığın içinden, kimden öğrenmiş, aklında kalmışsa, 'hoşçakal tatlım, hoşçakal!' diye bağırıyor.

* * *

Dört beş ay sonra dönüyor, Kezban'ı görüyorum, 'Sen Döne'ye ne olduğunu bilmiyor musun?' deyip

kalabalıktan birinin peşine takılıyor, para kopartmak için. Ertesi gün, elinde beyaz bir saç tokasıyla geliyor Kezban, 'o delinin teki, her sabah başını yıkadı, buzlu sularda..!'.. Tokayı, Döne, göndermiş, bu tokayı görürsem imişim, saçlarını yıkandığına inanır imişim. Kezban'ı konuşturmak mümkün değil, kabileden soruyorum, hepsi yalan söylüyor, kimi teyzesi olurum, kimi halası olurum, deyip hikâye anlatıyor. Sakarya biracılarının önünde sevgilisini buluyorum. Döne'ye ne oldu? diyorum. Para ver anlamında avucunu açıyor. Bir miktar veriyorum. Yetmez anlamında, yine ver diyor parmaklarıyla. Bütün parayı bırakıyorum. Paranın sevinciyle avucunu sıkıp ayağa fırlıyor: 'Döne öldü!' deyip kaçıyor. Aklına birşey gelmiş gibi geri dönüp, elimden beyaz tokayı kapıyor, 'onu ben almıştım!' diyor..

* * *

Döne, her sabah sokak çeşmesinde,bu soğukta, saçlarını yıkamış, öksürmeye başlamış. Ailesi geçer, bir şey olmaz deyip, hastaneye kaldırmamış. Kan kusmaya başlayınca hastaneye kaldırmışlar. Ordaki doktorların çoğunu tanıyorum, bu iş için para almıyorlar, gönüllü, yardım olsun diye yapıyorlar, Döne'nin gözlerini almışlar, üzülecek bir şey yok, öyle gözü oydukları yok, sadece renkli kısmını kesip alıyorlar, 'sen gözünü açtığımız hastalarımızı dinle, hak vereceksin diyorlar,' bu işi yüzlerce hastaya yapıyorlar, herkesin bildiği bir insanlık görevi, ne diyelim, onlar da haklı, bazen sus payı veriyorlar, çoğu kez, morgdan gizlice yürütüyorlar gözleri..

Üçüncü kapısından gireceksiniz Karşıyaka Mezarlığı'na. Yüz metre ilerde solda, kimsesizler mezarlığı. Atlılar suda boğuldu, civarda başka tekne kalmadı, Döne gitmiştir, küçük ceza sultanı, yaralının akacak kanı kalmamıştır. Kimsesizler mezarlığı dediğiniz, çöp yığınlarına benzer bir yığın tümsek. Tümsek, tümülüs, lahit, sanduka, türbe, dilimiz dünya dillerinin en zengin mezar kelimeleriyle doludur, orada benim yazar olmamı isteyen parçalanmış, oyulmuş, bükülmüş bir ankesörlü telefonla konuştum, şu mucize uzaylı turuncu, işte biz onu böyle oyduk, onlarda karşılığında Döne'nin gözlerini aldılar, ne olur sanki, öyle kalsaydı iki kaşın arasın. Müthiş bir gece mezarlıkta üstüme yıkılıyor, uzaktan bir bekçi 'ne oluyor orada' deyip beni ayağa kaldırıyor, taş atıyor, ama korkudan yaklaşamıyor, bir küfür savuruyor, bir de havaya tekme. Şimdi şu bekçiye buraya kargaların getirdiği sabunları gördün mü desem, duydun mu desem, ne der bana acaba? Git Döne, bu tekmeyi tanırsın, eşek ölüsü kırmızı bir oyuna benzer, bedenimi çürüten küçük hileler bırakır, gelip geçenlerin bedenlerine ömür boyu vergisini ödediğimiz, mineral kirli bir konu bırakır. Şu öldürülmek yalnız o eşit dağıtılmadı. Ne güzeldir şimdi, beraberce ayağa kalkma günü, verandada duruşun. Kime bıraktın Döne, yunus balıkları gibi sıçramayı, kime bıraktın Döne, denizden yeni çıkmış yürek çarpıntılarını..

* * *

Hüseyin Gazi Tepesi, Ankara'nın en yüksek tepesidir, iyi bir soyunma odasıdır, ihtiyacım olan şeyi tabii ki hâlâ bilmiyorum, zirvede ODTÜ'lü, neşeli dağcılar

gördüm, evden kaçmış bir horoz gördüm, boşuna peşine dolaşıp eştiği yerleri didikledim, sonradan öğrendim, yaban tavuğu olmalıymış, Hüseyin Gazi Türbesi'ne sabah akşam sırtında heybelerle yürüyen şalvarlı kadınlar gördüm, en son evi gördüm, elli metrelik kuyu açıp, kendi suyunu kendi çıkartıyor, terkedilmiş on binlerce çam fidesi gördüm, İsa'yı öldüren adam Pilatus'u gördüm, orda öyle, bizi bekliyorlar, dağ çiçeklerini gördüm, gözlerini oydum, dağ çiçeklerinin kampanasıyla uyudum, dağ çiçeklerinin kampanasıyla her sabah evden yeniden tepeye çıktım, bir zaman sonra, Döne'nin şaplak attığı kel çocuğu gördüm, mümkün değil, Döne kimseye zırnık koklatmaz, para verdiğine asla inanmam, öğrendim ki, çocuk, kan kanseriymiş, yardım etmek için, şaplak bahanesi, yalnız biz miyiz böyle incelen, ramazan davulcusu sokağa girdiğinde üç dört arabanın alarm zili birden çalmaya başlıyor, her gün üstünde yorgun argın gittiğimiz bu sokakta, ne kaldı elimizde, Döne'nin anneannesi, yetmiş yaşında, çiçekli entari istemiş babasından bayram için, ne kaldı elimizde, bir çiçekli entari.. Gündelik bönlüklerle zehirlenmemek için büyük bir köprüye ihtiyacım var. Şu sese çok ihtiyacım var, hayatı karşıdan karşıya geçebilmek için: Hoşça kal tatlım.

HOŞÇA KAL

Ve sonralar, Satürnlü sonralar, Döne'nin annesi, makarnaları masanın bacağına sarmaya başlamış, üstüne başına, yorgana, kilime margarin yağı sürmeye, kimseyle de konuşmuyormuş, kafayı yemiş demişler, o artık bizden, başka ülkenin çocuğu, kahverengi gözlü Satürn, o artık bizden, ne var anlamayacak masanın bacağındaki makarnaları, Döne,henüz mesaiye başlamadan, yani henüz bir yaşında, işte çocuk, evde, yağı duvarlara sürer, makarnaları masanın bacağına sarardı, şimdi annesi evrensel bir törenle anıyor, kutsuyor Döne'yi, deli diyecek ne var bunda.. Ey yüce kahverengi Satürn, söyle, sesimdeki acılı, soslu makarnayı ellerime kollarıma sarmadan, tüm olarak nasıl biriydi çimlerin serinliği, bir daha tarif ediver kimsesizler mezarlığını, orada toprağa asılıydılar, çimlerin serinliği avucumun neresinde, nehrin kıyısında boğuluyorlardı, ey dümdüz dünyalı analı çocuklar, sevginin yolunu hep

konsantrasyon diye öğrenecek, canınız yanacak, gerçek diye ebediyyen yanılacaksınız, çimlerin serinliği, çimlerin serinliği... Aklıma getiriyor şimdi, Zabıta Cemal'in tokatını, '..ikerim kız, defol burdan,' Döne, büyük bir Hint tapınağında etrafı Tanrılarla kuşatılmış tek başına, elleri bir huşuyla böğründe, tebessümüyle, meclislerin, tarikatların, polislerin, devletlerin, sokakların taşağını okşuyor, '.ikersin abi.' Elimizi uzattığımız tan yerinde düzüldük, uzun uzun yerlere.. Hava karardı kılıç, hava karardı kılıç, hava karardı çimen, ne olur yataktan çıkma gece, daha pis bir şarab, daha pis bir şarab, daha pis bir şarab, bana ne söyleyecek deniz, derinlerde gezinen gözyaşlarıma sümüklü kara gözlü küçük balıkların dudakları değer mi, bana ne söyleyecek deniz, savaşı dişler kazanır, bana ne söyleyecek deniz, Tanrı artık emirden küçüktür, elimizde yalnız o vardır, bir film yıldızı hastalığı diyorlar, ya da hiç görmemişler benek benek kızıllıkları çakıltaşlarının sırtında, dudaklarımıza zehir diye sürelim, öpüşlerine tutsak olmayalım hayatın, birbirimizin tüylerini dudaklarımızla düzeltelim... Güzeller güzeli, sultanlar sultanı, küçük bela kraliçesi, birazdan geliverir oturur karşınıza,konuşur sürmeli gözleri, dudakları, intihar süsü verir ağzımıza, baldırları şimdi, hiçbir kuşun su içmediği tenha nehir kıyılarıdır, elveda bebek, ne kahpe bir savaş, zavallı bir düello, hayat ve dostluk, ne kahpe bir savaş, dinleyin eşikteki kanlı kurban kelleleri, gelir oturuverirdi, içim giderdi.. Bir daha bir yere gitmem, korkma, cesur ol gömlek, hadi iç suyunu tenimden, nedir ne değildir su kardeş, leke kardeş, açıver pencereyi, birini görürüz belki duvara yaslanmış,

belki iyi bir makaledir, iskarpinin içinde beyaz tüylü bir fare, kum gözlü, köpüksüz bir sahildeyiz, tenimize yapışır kum taneleri, nereye gider kum taneleri, gururla, yıkılmadan dizginlerini tutsan da kendilerini atıp, sevgili efendisine gider, başkalarını konuşur kum taneleri, kılıçların parıltısı gözlerimi kamaştırır, yavaş yavaş köpüklenir sahil, köpüklerle kılıçlarımızı bileriz, en yüksek tepeden, ilk bakışın kuş gözü parlaklığıyla sahildeki gövdemizi seyrederiz, sırt üstü yatıp, yola çıkarız masmavi sözlerine huzursuz kıyıların, büyük haksızlığı kalabalıklardan üstümüze boşaltırız. Batıyoruz. Kendimizden utanıp, mum ışığıyla gizli işaretler bırakıp, halatla yüzümüzü karanlığa bağlayıp, son defa komşu oluruz kum tanelerine, sulara gömülü gizli kayalıklara. Tanık istemeyin, kimseye şükran sunmayın, ne omuzunuza alın, ne dövün, bir soytarı gibi yanımdan ayırmadım, sel sularıyla sürüklenmiş tahta parçasını.. Muhtemelen başkalarının boşalttığı bir fıçıdan arda kalmış. Benzeri olmayan tek kayık, dalgaların asırlar önce oyduğu mağarada gömülü. Ey eski şehrin orospuları,o küçük balıkçı bizi tanımasa da, kendi kendine sürükler bu dalgalar, o mağaralara, kum tanelerini... İşte dili kurudu, boşaldı bütün şişeler. Yetsin artık. Yetsin. Çekin teknenin kıçından şu tıpayı. Kalmasın tabuttan bir farkı. Nereye gidiyor, onu da dalgalar öğretsin. Nasılsa bir sanı uzaktan dinliyor şarkımızı. Kimbilir karşı tepeden, şimdi, sayfaların karşısından, eliyle alnına terek yapıp sahili, satırları arayan çocuk, orada birşeyler oluyor, orada birşeyler oluyor, diyerek karargâh kurar kendine. Bir ömür mevzilenir ürperten sahillere. Ey nöbetçi çocuk, nöbetçi çocuk..

Sahili gören ormana rüzgâr gelmeyecek, balıklar, korunmasız kalmasın. Bir tuzak hazırlayıver, ağaçların, sayfaların gövdelerini tekmeleyerek, sallayıver, hiçbir faydasını ben de görmedim. Emir böyle.. Emir, Tanrı'dan büyüktür...